

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

**Česká rocková hudba se zaměřením na tvorbu Jiřího Schelinger a v
kontextu kulturní politiky v období takzvané normalizace**

Czech rock music with focus on work of Jiří Schelinger in the context of cultural politics
in time so called normalization

(Bakalářská diplomová práce)

Lucie Minaříková

(Uměnovědná studia)

Vedoucí práce:

Mgr. Jan Blüml

Olomouc 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Česká rocková hudba se zaměřením na tvorbu Jiřího Schelingeru v kontextu kulturní politiky v období takzvané normalizace*“ vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci

.....

Lucie Minaříková

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Janu Blümlovi za vedení mé bakalářské práce. Děkuji také Jaroslavě Minaříkové, Mgr. Olze Podmelové a Bc. Eličce Markové za technické připomínky.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Stav bádání.....	6
3	Rock v sedmdesátých letech v českém prostředí	9
3.1	Rocková hudba před rokem 1970	9
3.2	Rocková hudba v letech 1970 – 1975	12
3.3	Vývoj rockové hudby po roce 1975	19
4	Život Jiřího Schelingera	25
5	Diskografie Jiřího Schelingera.....	34
6	Analýza repertoáru Jiřího Schelingera	40
7	Závěr	63
8	Soupis pramenů a literatury	64
9	Resumé.....	68
10	Summary	69
11	Zusammenfassung.....	70
12	ANOTACE.....	71

1 Úvod

Tématem bakalářské diplomové práce je Česká rocková hudba se zaměřením na tvorbu Jiřího Schelingerera v kontextu kulturní politiky v období takzvané normalizace. Ve své práci se budu věnovat vlivům Komunistické strany a vlády Československa na hudební kulturu v tomto období. Popíšu, jaké panovaly nařízení a kontroly státní moci a jejich účinek na individuální hudební odvětví či žánry. Porovnáám situaci před rokem 1970 a stav po roce 1970. Budu se zabývat odrazem specifické kulturně politické situace v tvorbě jednotlivých stylově-žánrových typů, které vznikly na československém území v sedmdesátých letech. V této souvislosti využiji jak literaturu hudebních publicistů a pamětníků žijících v sedmdesátých letech, tak i poznatky z dokumentárního cyklu s názvem Bigbít. Po tomto uvedení okolností, jenž ovlivňovaly veškeré hudební dění v Československu, se zaměřím na Jiřího Schelingerera. Budu se snažit zodpovědět, jaké osobní či profesní faktory měly největší vliv na jeho život a tvorbu. Zaměřím se na kapely a uskupení, kterými během svého života prošel a na jeho spolupráci s Karlem Šípem a Františkem Ringo Čechem. V souvislosti s Jiřím Schelingerem se budu věnovat dopadu státní moci na vývoj písňové tvorby. Pokusím se vysvětlit, proč se ubíral také jinými směry než byl rock a jaký byl poměr jednotlivých stylově-žánrových typů v repertoáru Jiřího Schelingerera. Objasním, jakými způsoby se snažili ve Skupině Františka Ringo Čecha prosadit žánr rock i hardrock, který chtěli původně vytvářet, ale od jehož provádění je permanentně odrazoval tlak kulturně politických institucí. V poslední části se budu zabývat samotným repertoárem Jiřího Schelingerera zejména z hlediska tematických okruhů textů. Na základě rozsáhlé analýzy odůvodním výběr těchto témat a dále pak okolnosti vzniku jednotlivých písniček. Rozeberu například rozdíly cover verzí interpretovaných Jiřím Schelingerem s původní zahraniční tvorbou. V této kapitole využiji hlavně knihu vytvořenou bratrem Milanem Schelingerem a Petrem Bosňakovem, ale i publikace dalších autorů, kteří se Jiřímu Schelingerovi věnovali spíše okrajově. Další informace doplním z televizních dokumentů, jenž byly o zpěváku Jiřím Schelingerovi natočeny. Obsahují autentické výpovědi od lidí, kteří se s J. Schelingerem setkali či spolupracovali.

2 Stav bádání

Daným tématem se v současné době zabývá několik česky psaných publikací. Českému rocku sedmdesátých let se věnují hudební publicisté Vojtěch Lindaur a Ondřej Konrád v knize *Život v tahu aneb třicet roků rocku* z roku 1999, která vyšla později několikrát přepracovaná a dostala nový název *Bigbít*. Kniha zachycuje dějiny československé rockové hudby v letech 1956 – 1989 a nabízí poutavé a živé příběhy, neboť sami autoři jsou účastníky naší rockové scény a předkládají čtenáři tyto události krok po kroku. Jiří Schelinger je v této knize zmíněn jen okrajově.¹

Neoficiální rocková hudba je sepsána v knize *ALTERNATIVA Svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let* Mikoláše Chadimi. Touto publikací je doplněna mezera mezi oficiální tvorbou o československém rocku a undergroundem. Důvodů proč se Mikoláš Chadima rozhodl zaznamenat písemně underground československého rock & rollu měl hned několik. Po rozpuštění skupiny Extempore, kde účinkoval, měl dostatek času na uspořádání nahrávek a v tomto období v Mikoláši Chadimovi vypukla sběratelská vášeň. Zatoužil vlastnit nahrávky několika skupin české alternativní rockové scény. Bohužel ne po všech kapelách neoficiálních rockových skupin zbyly desky, a tak se autor rozhodl, že by měly informace zůstat alespoň v písemné formě. Původně chtěl svou sbírku dokumentů a materiálů předat některému psavci, ale nikomu se do toho nechtělo, a tak se M. Chadima ponořil do psaní sám. Další důvod zřejmě byl, že pokud některý autor psal o undergroundu, věnoval se především kapelám Plastic People a DG 307, Chadima chtěl tyto obzory a představy dalším generacím rozšířit. Kniha mi dala možnost nahlédnout do českého undergroundu.²

Do let 1956 až 1989 soustřeďuje svou pozornost i Miroslav Vaněk ve své tvorbě *BYL TO JENOM ROCK'N'ROLL? Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956 – 1989*. Miroslav Vaněk zpracovává v knize již existující prameny a uvádí, že k fenoménu rocku přistupuje jako historik soudobých dějin, publikace není tedy muzikologická ani sociologická, ale je historická. Autor neanalyzuje pouze českou a československou problematiku, ale snaží se vystopovat vznik a potenciál rockové hudby v její kolébce, tedy a ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii. S tím souvisí skutečnost jak se k nám moderní hudba ze západu dostávala.³

¹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990.

LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010.

² CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992.

³ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010.

Stručným průvodcem je kniha *OHLASY PÍSNÍ ČESKÝCH Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin* od Petra Korála a Jaroslava Špuláka. Autoři pojmenovali kapitolku o Jiřím Schelingerovi jako *Jiří Schelinger – Praotec českého metalu?*. Kapitola se zabývá vydanými deskami a zaměřuje se na ty, které byly tvrdšího ražení.⁴

V heslech přináší několik podstatných zpráv na dané téma *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby* nebo slovníková příručka Josefa Vlčka *Rockové směry a styly*.⁵

Užitečné jsou i statě Aleše Opekara v periodiku *Muzikus 4* pojmenované *PO STOPÁCH ČESKÉHO BIGBÍTU (Zapomenuté dokumenty o českém rocku)*. Ze stejné tvůrčí dílny Aleše Opekara pochází seriál *Bigbitové šlápoty* v časopiseckém periodiku *Rock & Pop 7*. Rocková muzika sedmdesátých let je zde okrajově, více se v seriálu píše o hudbě let šedesátých. Od stejného teoretika pochází studie *ZÁKLADNÍ VÝVOJOVÉ TENDENCE V ČESKÉ ROCKOVÉ HUDBĚ*, tato studie je rozdělena na tři části v *Hudebních rozhledech 43*.⁶

Stručné avšak výstižné údaje o českém bigbitu zformoval Lukáš Hejsek v knize *...a pak přišel BIGBÍT*.⁷ Kniha se v závěrečné kapitole věnuje rozboru bigbitových písní.

Kniha Jitky Škápíkové a Jiřího Housera s názvem *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta* mi přinesla informace o všeobecných poměrech, které v Československé republice panovaly v období takzvané normalizace.⁸

K mému přehledu a pochopení rockové hudby přispěl dokumentární seriál *Bigbit*, který ve čtyřiceti dvou dílech vysílala Česká televize.

⁴ KORÁL, Petr – ŠPULÁK, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993.

⁵ VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988.

MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor, et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část věcná*. 2. vyd. Praha: Supraphon, 1983; MATZNER, Antonín - POLEDŇÁK, Ivan - WASSERBERGER, Igor, et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – světová scéna, A-K*. Praha: Supraphon, 1986; MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor, et al.

Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – světová scéna, L-Ž. Praha: Supraphon, 1987;

MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan - WASSERBERGER, Igor, et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – československá scéna*. Praha: Supraphon, 1990.

⁶ OPEKAR, Aleš. *Po stopách bigbitu v českých zemích. Zapomenuté dokumenty o českém rocku*. *Muzikus 4*, 1994, č. 7–8, s. 52–55, č. 9, s. 38–41, č. 10, s. 21–23.

OPEKAR, Aleš. *Bigbitové šlápoty. Obrazy z rockových dějin českých*. *Rock & Pop 7*, 1996, č. 1–12, vždy na s. 72–73; 8, 1997, č. 1–12, vždy na s. 64–65; IX, 1998, č. 1–12, s. 64–65; X, 1999, č. 1–12, s. 64–65.

OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. *Hudební rozhledy 43*, 1990, č. 11, s. 525–528, č. 12, s. 567–571 a 44, 1991, č. 1, s. 43–47.

⁷ HEJSEK, Lukáš. *...a pak přišel bigbit*. České Budějovice: Nová forma, 2012.

⁸ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009.

Osobností Jiřího Schelingera se nejpodrobněji zabývá Petr Bosňakov a Milan Schelinger v knize *Jiří Schelinger: Život a....*, publikace podává nejucelenější informace, proto z ní tato bakalářská práce velmi často vychází.⁹

Podle pramenů ze scénářů televizních dokumentů zpracoval Michal Zítka knížku *Tragická úmrtí ve světle nových zkušeností; Schelinger, Šlitr, Hrzán*.¹⁰

Druhá žena Jiřího Schelingera, Jitka Poledňáková Schelingerová, sepsala paměti svého soužití s Jiřím od roku 1976 v knize *JIRKA SCHELINGER a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*.¹¹

Životopis souhrnně podává kniha *Dvoji život slavných mužů*, kterou napsal Robert Rohál a kapitolu s J. Schelingerem pojmenoval *Rocker s citlivou duší*.¹²

O životě Jiřího Schelingera se zmiňuje kniha *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*.¹³

Zprávy o československém rocku a Jiřím Schelingerovi doplňují dobové časopisy. Především měsíčník *Melodie* obsahuje několik článků o rockových kapelách v Československu a zahrnuje články nebo aktuality o samotném Jiřím Schelingerovi. Například v jedenáctém čísle roku 1975 je článek od Jana Rejžka s názvem *JIŘÍ SCHELINGER nemá hlas jako světec*. Schelinger se objeví i na titulní stránce přesně o tři roky později v listopadovém čísle, uvnitř časopisu se nachází článek s pojmenováním *NÁM SE LÍBÍ HRABĚ DRACULA* v rozsahu necelých tří stran. Roku 1981, kdy Jiří zemřel, je v periodiku vzpomínková stať *Jiří Schelinger našel dům holubí....* V časopisu *Melodie* jsou zahrnuty novinky z domova, které zřídka přinášejí zprávy o aktuálním dění v Skupině Františka Ringo Čecha, v níž měl své působiště od roku 1973 Jiří Schelinger. Jméno Jiří Schelinger lze v *Melodii* zahlédnout i v rubrice *Nové singly očima kritiků*, ve které měl největší úspěch s písní *Holubí dům* a na tomto žebříčku singlů skončil mezi ostatními interprety na přičce nejvyšší. A samozřejmě se Schelinger objevuje na stupíncích v rubrice *Zlatý slavík*.¹⁴

Článek o Jiřím Schelingerovi vydal časopis *Enigma* v dubnovém vydání roku 2010. Zabývá se především nevyjasněným úmrtím Jiřího Schelingera.¹⁵

V roce 2011 sepsal životopis Jiřího Schelingera Vojtěch Lindaur v časopisu *Reflex*.¹⁶

⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003.

¹⁰ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998.

¹¹ POLEDŇÁKOVÁ SCHELINGEROVÁ, Jitka. *Jirka Schelinger a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2008.

¹² ROHÁL, Robert. *Dvoji život slavných mužů*. Praha: Petrklíč, 2013.

¹³ SVÁTEK, Luboš – JEHNE Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999.

¹⁴ REJŽEK, Jan. *Jiří Schelinger nemá hlas jako světec*. *Melodie*, 1975, č. 11, s. 335.

TŮMA, Jaromír. *Nám se líbí hrabě dracula*. *Melodie*, 1978, č. 11, s. 325- 327.

¹⁵ KOUTSKÝ, Petr. *Nikdy nevyjasněná smrt Jiřího Schelingera: Co zatajila slovenská policie?*. *Enigma*, 2010, č. 4, s. 63 – 66.

Z internetových zdrojů existuje webová stránka *schelinger.ic.cz*, jenž obsahuje ve své nabídce biografii, diskografii, textografii, rarity, audio a fotogalerii.¹⁷

V roce 1997 se Jiří Schelinger stal součástí dokumentárního cyklu České televize s názvem *Příběhy slavných – Holubí andante*. V dokumentu hovoří především jeho bratr Milan Schelinger. Ale jsou zde i výpovědi ostatních, kteří se s Jiřím Schelingerem setkali, včetně těch, kteří viděli Jiřího Schelingera v Bratislavě jako poslední.¹⁸

Velice podobný dokument o Jiřím Schelingerovi natočila České televize. Hudební dokument *Kdo je kdo* přináší portréty osobností z oblasti hudby.¹⁹

Přínosné informace poskytuje diskografie Jiřího Schelingera.

V roce 2007 vyšlo DVD *Holubí dům*, jenž obsahuje dvacet čtyři klipů Jiřího Schelingera a bonus v podobě mluveného slova Františka Ringo Čecha.

3 Rock v sedmdesátých letech v českém prostředí

3.1 Rocková hudba před rokem 1970

V druhé polovině šedesátých let existovala na československé scéně velká řada možností, jak se setkat s rockovou muzikou. V klubech se hrála diskotéka a z reprobeden se ozývala hudba západních zemí. Tančilo se na Yardbirds, The Doors, The Rolling Stones, Pink Floyd a další rockové kapely.

V Praze se nacházelo několik klubů, kde mohla vznikat, vyvíjet se a žít bigbítová hudba. Především v klubech Olympik, Sluníčko, Play club, Music F Club se koncerty konaly téměř denně. I přesto, že vládla komunistická strana Československa, byla Praha progresivní a mohla se vyrovnat světovým metropolím. Klub Olympik neměl ambice pořádat pouze koncerty, ale vydával vlastní časopis, pořádal hudební soutěže a sestavoval žebříček nejlepších rockových hudebníků na domácí scéně. „Hlasy bylo možné dávat v jednotlivých nástrojových kategoriích, zpěvákům, uděloval se i titul „beatman roku“. První dva ročníky opanoval

¹⁶ LINDAUR, Vojtěch. *Jiří Schelinger - chuligán s andělskou tváří*. Reflex, 2011, ročník 22, č. 9, str. 62 – 65.

¹⁷ Viz oficiální internetové stránky Jiřího Schelingera. Dostupné na [www: < http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/).

¹⁸ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. Česká televize. 1997.

¹⁹ *Kdo je kdo* – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

s přehledem Olympic. Od druhého se prosazovali Matadors, kteří pak získali víc prvních míst v ročníku třetím – zatímco „beatmanem“ se stal pokaždé Janda (...)“²⁰

Další kapely, které se v pražských klubech objevovaly kromě Olympic a Matadors byly Framus Five, George & Beatovens, Komety, Flamengo, Donald, Rebels. Skupiny si skládaly vlastní songy nebo hrály převzaté písně podle vzoru Rolling Stones, Pretty Things, Yardbirds, The Who, Dave Dee a Jimmi Henrix. Nebylo ale lehké kopírovat zahraniční hvězdy, neboť pro tuzemské kapely nebyla dostupná kvalitní aparatura a často si ji hudebníci vyráběli sami.

Do povědomí široké veřejnosti se zprávy nejen o rockové hudbě dostávaly prostřednictvím časopisu Melodie, který byl vydáván od roku 1963 nakladatelstvím Orbis. Zakladatelem byl Milan Kuna a stal i prvním šéfredaktorem, ale už rok po něm nastoupil jako šéfredaktor Lubomír Dorůžka a další. Jelikož byl časopis Melodie měsíčníkem a některé informace tak ztrácely na aktuálnosti, začala redakce roku od roku 1969 vydávat čtrnáctidenník s názvem Aktuality Melodie, kde se živě odráželo hudební dění. V období normalizace pak nastávaly různé cenzury tohoto časopisu nebo bylo vydávání z politických důvodů několikrát přerušeno. Přesto časopis fungoval až do roku 1996. Velice oblíbený byl i progresivnější časopis Pop Music Expres, který měl velice krátkou dobu trvání, neboť vznikl v dubnu roku 1968 a zanedlouho poté začala sílit normalizace v Československu.

V období šedesátých let působily v Československu dvě hudební vydavatelství. Supraphon, který byl významnější a měl bohatší archiv a Panton, jenž se kromě nahrávání gramofonových desek zabýval vydáváním knih a tištěných hudebnin. První české rockové album nahrála kapela Olympic a vyšlo roku 1968 pod názvem *Želva*.

Své hráčské dovednosti mohly kapely ukázat na beatovém festivalu, kde se navíc dostaly do přímé konfrontace s fanoušky, kterou časopisy či gramofonové desky neumožňovaly.

První beatový festival se konal v prosinci roku 1967 v pražské Lucerně. Celý festival trval tři dny a vystoupení probíhala odpoledne i večer. Pro kvalitnější zvuk byla zapůjčena aparatura od Dynacordu. Vystupování mělo charakter soutěže, první dva dny mohly kapely bojovat o post odehrání koncertu na finálovém třetím večeru, kde se zároveň uskutečnilo vyhlášení těch nejlepších. Závěrečný den vystoupily skupiny Synkopy 61 z Brna, Framus Five s hlavním představitelem Michalem Prokopem, Olympic, Flamengo, Rebels. Hlavní cenu si odnesl Dežo Ursiny s kapelou Soulmen. Na festivalu účinkovali i slovenské Prúdy. Nejlepším zpěvákem byl vyhlášen Michal Prokop a cenu za nejlepší zpěvačku si odnesla Hana Ulrychová. Hodnotily se i vlastní texty a cenu získali Prúdy za píseň *Balada o smutnom Jánovi*. Kromě vítězných kapel se prvního beatového festivalu zúčastnilo kolem třiceti kapel, například

²⁰ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 47.

Primitives Group s ohnivými efekty na jevišti nebo George & Beatovens, jejímž zpěvákem byl Petr Novák.²¹ Festival se místy nesl po vzoru světového hnutí Hippies.

Druhého beatového festivalu v prosinci roku 1968 se zúčastnily i tři zahraniční kapely, Cuby & Blizzard z Holandska, švédská skupina Merci Mark Men a anglické uskupení Nice.

Zvukovou složku zajistila znovu německá společnost Dynacord, zahraniční kapely si dovezly vlastní aparaturu. Festival byl protkán dvěma liniemi hudebních stylů, které se v šedesátých letech utvořily. Jedním z nich byla více instrumentální větev rhythm&blues a tím druhým westcoast. Převahu si vytvořila ta nekomerční a méně melodická, tedy rhythm&blues. Kromě hudebního žánru se kapely daly dělit podle toho, zda interpreti zpívali svou vlastní tvorbu nebo hráli převzaté verze od zahraničních skupin.²² Opět se na pódiu postupně sešly nejnámější rockové kapely. Vystoupili bývalí členové Matadors se svými novými skupinami. Viktor Sodom a zpíval v Apollobeat a Radim Hladík s Vladimírem Mišíkem založili novou kapelu Blue Effect. Nechyběli Olympici, The Primitives Group, Framus Five, George & Beatovens, Flamengo, Flamingo, Prúdy, Samuels Band, New Soulmen, Mr. Jet & The Cannibals, Blue Five, Kings, Synkopy 61, Atlantis a Cardinals. Mikoláš Chadima ve své knize *Alternativa* uvádí: „Prvním pro nás opravdovým bigbítem byli až Blue Effect.“²³ Nebylo tedy překvapením, že si velkou řadu ocenění odnesli právě Blue Effect. Stali se objevem roku, nejlepší kapelou a získali cenu za nejlepší skladbu festivalu, kterou se stala píseň Sluneční hrob. Radim Hladík byl navíc vyhlášen hudebníkem roku.

Dále Mikoláš Chadima vzpomíná: „Po včerejším koncertě, na kterém našim sebedůvěrou přetékajícím kapelám vyprášili kožich podobným způsobem kontinentální Holanďani Cuby and Blizzards, bylo jasné, že naše kapely zaspaly dobu a jsou sto let za opicema. Nenápadité, nepůvodní, špatně vybavené a vedle svých kolegů ze světa amatérské v tom špatném slova smyslu. Domů jsme šli jako omámení tím, co jsme viděli a slyšeli.“²⁴

Následoval rok 1969, bigbitová hudba se stále ještě mohla realizovat v F Clubu, který pořádal soutěž Beat Salon. Vznikl i nový prostor s názvem Aréna a svým bigbitovým životem stále žil New Club. Pro moravské hudebníky zajiskřila naděje v podobě nově založené gramofonové firmy v Brně, která se jmenovala Discant, ale bylo to opravdu jen zajiskření a firma měla krátkou existenci.²⁵ Ale nastupující normalizace nešla zastavit. Postupně téměř všechny pražské kluby ukončily svou činnost, například Olympik, Sluníčko, Aréna, F Club.

²¹ HRABALÍK, Petr. *1. Československý Beat Festival (1967)*. [cit. 9. října 2013]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/>>.

²² LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 56.

²³ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 15.

²⁴ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 16.

²⁵ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990. s. 55.

Zanikly kapely Rebels, Framus Five, který ještě stihl vydat desku *Město Er*, a další. Na druhou stranu vznikly nové kapely, často ze členů nějaké rozpadlé skupiny. Takto se vyselektovala skupina Plastic people of Universe. Tito bývalý Primitives Group si převzali jméno podle názvu písničky Franka Zappy. Při vystoupení pokračovali v užití vizuálních efektů na pódiu, používali bláznivé kulisy, kostýmy spojené s malováním na obličej. Například v seriálu *Bigbít* hovoří o tom, jak fanoušky polévali vodou, házeli na ně rybářskou sítí, rozhazovali na diváky značné množství peří a to vše podporovaly hořící ohně. S touto složkou jim pomáhal student dějin umění Ivan Jirous.²⁶ Další přeorganizovanou kapelou bylo Flamengo, nyní ve složení: Vladimír Mišík, Ivan Khunt, Pavel Fořt, Jan Kubík, Vladimír Kulhánek a Jaroslav Šedivý. Svou činnost Flamengo ukončilo roku 1972, ale ještě vydalo LP desku *Kuře v hodinkách*, na které byly texty prvotně v anglickém jazyce, avšak aby mohla deska vyjít, musely být texty přepsány. Album *Kuře v hodinkách* otextoval básník Josef Kainar.²⁷ V Brně se utvořilo nové uskupení Progress Organization a v Bratislavě Collegium Musicum nebo Gentlemani. Ale i ti se museli vypořádávat s nastupující normalizací.

3.2 Rocková hudba v letech 1970 – 1975

Vývoj české rockové hudební scény byl ovlivněn vládnoucí stranou v Československé republice. Komunistická strana zakládala státní instituce, které centralizovaně dohlížely na kulturní oblasti. Díky svým nařízením a zákonům byly instituce schopny zkrotit vyvíjející se rockovou hudbu, která dle tehdejší ideologie dostatečně nereprezentovala naši zemi a kazila mládež. Zásadním krokem pro usměrnění bigbítových skupin bylo vládní usnesení č. 212 z roku 1972, kde se interpreti všech žánrů museli podrobit tzv. rekvalifikační zkoušce.²⁸ Museli potvrdit, že jsou kvalifikovaní pro uměleckou činnost ve svém odvětví. Samozřejmě to často nezáleželo na instrumentálních ani intelektuálních dovednostech. Kvalifikační zkouška byla rozdělena do třech úseků. V první části umělci písemně zpracovávali test hudebních znalostí. Druhou část tvořil ústní, kulturně – politický pohovor, často označováno jako „zkouška z marxismu - leninismu“. Třetí část byla praktická, jednalo se o přehrávky kapely jako celku, ale i jednotlivých jejích členů. V seriálu České televize *Bigbít*, na své rekvalifikace s kapelou Energit vzpomíná Luboš Andršt slovy: „Byly tři kategorie - jedna, dva, tři - a tam bylo stanovené rozpětí honoráře a měli dokonce stanovený kolik lidí bude mít jedničku a kolik dvojku a jenom

²⁶ Bigbít č. 16 (1967–1971) První československá psychedelická skupina The Primitives Group.

²⁷ Bigbít č. 17 (1967–1972) Vrcholné období skupiny Flamengo – texty Josefa Kainara a album *Kuře v hodinkách*.

²⁸ OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č. 12. s. 570.

kolik trojku. A tak se do toho jako museli vejít, takže si natáhli svoje lidi, svoje známí a ty ostatní museli odříznout.“²⁹ Na to navazuje rozhovor s jedním ze členů rekvalifikační komise Petarem Zapletalem: „Na prvním místě byli uvedeni od Karla Gotta po Helenu Vondráčkovou. Všichni, kdo by měli tu třetí skupinu nebo ten třetí stupeň kvalifikační – ten nejvyšší – dostat zcela automaticky, protože se o jejich práci vědělo a byli to hvězdy televizní, rozhlasové a gramofonové.“³⁰ Někdy se stalo, že se rekvalifikační porota rozhodla kvalifikaci udělit a vzápětí Pražské kulturní středisko, které dohlíželo na tyto zkoušky, kvalifikaci neudělilo a zakázalo činnost některé kapele nebo snížilo kvalifikační stupeň. Radim Hladík, zakladatel skupiny Blue Effect, vystihuje situaci slovy: „Rekvalifikační zkoušky to byl první náraz natvrdo, protože bolševik pochopil, kde nás může nejvíc trefit, to znamená, když nám šáhne na to, co máme rádi a děláme rádi. Když někdo kopal krumpáčem, tak mu těžko mohli něco udělat, takže začaly fungovat pudy, pud sebezáchovy. To znamená, kapela, která normálně hrála oblečená civilně, tak si vzala nejobyčejnější kvádro, kravatku, bílou košili. Ten, kdo měl dlouhé vlasy se pochopitelně snažil, co nejvíc začesat. Kapela, která hrála nahlas, hrála super potichu, prostě vůbec tam nešlo o muziku, ale jen o tu podstatu přežít.“³¹

K těmto normalizačním okolnostem se rockoví umělci postavili různě. Každý situaci pojal po svém. Někteří byli nuceni najít si běžnou práci, např. v továrně, jiní se stali členy instrumentálního orchestru známého popového zpěváka. Další kapely či její členové emigrovali do zahraničí nebo začali hrát ve sklepech, garážích a vstoupili do scény undergroundu.

Rock se začal selektovat a tříbit do několika oblastí, aby se vůbec mohl představit veřejnému publiku, i když někdy právě pouze soukromému posluchači. V publikacích se o počátku sedmdesátých let mluví jako o pádu rockové muziky.

Čistý bigbít se dal stále najít na vesnických tancovačkách nebo mimo Prahu. Repertoár vesnických tancovaček byl z největší části převzatý od světových skupin. Akce se konaly pod záštitou místních organizací, Svazu žen nebo Sboru dobrovolných hasičů a tak dále. Hrávalo se v pohostinstvích, kulturních domem a hospodách. Například na Plzeňsku působily skupiny Bumerang nebo Koule, jenž postupem času změnila své jméno na Vozembouch později na Odysseu. Kapela Koule se skládala z Václava Běhavého, Jana Nového, Josefa Lisca a Jiřího Lokajička. V Západočeském kraji dále účinkovala formace Cathedral později Mahagon s členy Oldřichem Říhou a Jiřím Šindelářem. Roku 1972 však Oldřich Říha přešel ke Skupině Františka Ringo Čecha a dal se na populární muziku.³²

²⁹ Bigbít č. 18 (1970 – 1975) Rekvalifikační zkoušky (tzv. přehrávky) jakožto zkoušky z marxismu-leninismu.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

³² LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku..* Praha: Delta, 1990. s. 74.

Touto cestou se vydalo nejvíc umělců. Jak již bylo v této práci zmíněno, někteří doprovázeli svým instrumentem zpěváky středního proudu, mezi tyto se řadili Vladimír Kulhánek (Flamengo), Slávek Janda (Exit, Perpetum Mobile), Jan Kubík (Flamengo), Pavel Váně (Synkopy 61, The Progress Organization) a po roce 1975 se k rockové muzice opět vrátili. Ale Petr Spálený (Apollobeat), Karel Černoch, Petr Novák (George&Beatovens), Pavel Fořt (Flamengo), Viktor Sodoma (Matadors), Jiří Korn, Michal Prokop (Framus Five) zůstali v popových vodách na dlouhou dobu nebo navždy. Příkladem zachování bigbítového rysu a zároveň začlenění mezi moderní a populární střední proud je skupina Olympic.³³

Ti, kterým rekvalifikace nebyla přidělena a nemohli mít oficiální vystoupení, pokračovali ve své činnosti tzv. načerno a tvořili underground. Pojem underground v Československu vystihuje Ivan Jirous: „Z undergroundu mytologického se stal underground ve smyslu kulturně sociologickém, tak jak byl zamýšlen a proklamován na počátku šedesátých let Sandersem, Ginsbergem, Nuttalem, Learym a mnoha jinými pionýry tohoto hnutí. Dokonce se odvažují říci, že se teprve v podmínkách našeho establishmentu stal undergroundem v pravém smyslu tohoto slova.“³⁴

Ivan Jirous byl manažerem skupiny The Plastic People of the Universe (PPU) a zároveň zastával obdobnou funkci jako Andy Warhol u kapely Velvet Underground. Obsazení PPU se v sedmdesátých letech střídalo, ale pevné jádro tvořil Vratislav Brabenec, Josef Janíček, Milan Hlavsa, Jiří Kabeš a Jaroslav Woźniak. Plastici mimo převzatý repertoár zhudebňovali básníky, například Egona Bondyho.³⁵ Roku 1973 přistoupili na underground kapely DG 307, Umělá hmota či Bílé světlo. Rovněž se sem řadí skupina Aktual, kterou založil Milan Knížák. „V kruzích undergroundu se začíná používat termín „druhá kultura“, jako odlišení od té oficiální a zkonsolidované. V září 1974 pořádá underground svůj I. hudební festival druhé kultury.“³⁶ V zahraničí se underground formoval mezi intelektuálními skupinami nebo umělci, u nás však byl utvářen z bohaté řady odlišných profesí.

Ve spojení s undergroundem se roku 1974 odehrál ve vesnici Rudolfov poblíž Českých Budějovic zásah policejní složky na koncertě, který je označován jako policejní masakr. V hospodě se mělo konat vystoupení Plastic People of the Universe, DG 307 a dalších undergroundových uskupení. Nakonec vystoupila s jednou písní kapela Adept a policejní složky podnikly zásah. Účastníci byli vyzváni, aby opustili sál a začali se odebírat směrem k nádraží.

³³ OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č. 12. s. 567.

³⁴ JIROUS, Ivan Martin. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 178.

³⁵ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 91.

³⁶ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 54.

Nicméně se rozcházet nezačali, neboť chtěli vrátit vstupné za neuskutečněný koncert.³⁷ „Příslušníci Veřejné bezpečnosti v přilbách a se psy – byly nasazeny pohotovostní oddíly ministerstva vnitra – začali lidi mlátit a najíždět do nich vozy. Lidé bezhlavě utíkali. Heleně Kropíkové, studentce jednoho pražského gymnázia před maturitou, se na útěku rozvázala tkanička u boty. Shýbla se, aby si ji zavázala a mohla utíkat dál. Dostala zezadu pendrekem přes hlavu: „Gestapo,“ ulevila si v šoku. Zatčena, obviněna z napadení veřejného činitele.“³⁸ Lidé se chtěli rozptýlit po Českých Budějovicích, schovat se, ale policisté je stále naváděli na hlavní nádraží, kde pro ně byl vypraven speciální vlak. „Nevím, je-li pravda, že v noci po zákroku musely uklízečky městského národního výboru uklízet podchod, který byl celý zlitý krví. Ale tu krev vidělo hodně mých přátel.“³⁹ Následně byli někteří vyloučeni ze školy nebo dostali sníženou známku z chování a byli jim otrhávány jejich dlouhé vlasy. Velká část účastníků následně dostalo tresty podmíněné i nepodmíněné.

Bohužel roku 1974 se stala ještě jedna událost. V Lucerně se po dvou letech konal rockový koncert maďarské kapely Locomotiv GT. Každý, koho rocková muzika zajímala, se do Lucerny chystal, i když každý neměl lístek na tuto akci, ale bylo běžnou praxí, že se mohli na koncert dostat v hloučku těch, co lístky vlastnili. Pasáž Lucerny byla našlapaná enormním davem lidí a netrvalo dlouho a objevily se policejní složky. „Policajti na dav zaútočili. Dav, který neměl kam uniknout, se vyvalil do boků. Prasklo několik skel u dveří do sálu, jimiž pár lidí prolítlo, a několik dalších využilo této příležitosti k průniku. Za malou chvíli ale vyběhli policajti i po schodech ze sálu a začali tady „pracovat“. Ze tří stran tísněný dav se tedy vyvalil jediným směrem, který byl volný. Velkými skly, která oddělují bufet Lucerna od pasáže. Ti, co byli u skel, měli smůlu. Z davu se začal ozývat hysterický křik umačkávaných lidí, který posléze přešel do skandovaného pokřiku: „Gestapo, gestapo, gestapo!“ Policajty křik trochu zarazil a na chvíli se stáhli. Tlak uvnitř davu se trochu uvolnil a lidi, kteří propadali do bufáče, se vymáčklými skleněnými výlohami vraceli zpět do pasáže. Až na jednoho. Na zemi, pod stolkem, zůstal ležet asi čtyřicetiletý náhodný chodec.“⁴⁰ Jelikož se záchranná služba dostávala přes hlouček lidí velice obtížně, muž zemřel.

Tohle byl underground, ale rocková hudba mohla být provozována veřejně v různých fúzích s existujícími žánry, které režimu tolik nevadily. Jednou z těchto fúzí bylo spojení s jazzem. Mikoláš Chadima se o jazzrocku vyjádřil: „To byl zase nějaký takovej jako se neříkal rock'n'roll v šedesátých letech a vymyslel se bigbít a to nebyl takovej malér, aby se to líp

³⁷ JIROUS, Ivan Martin. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 333.

³⁸ Tamtéž s. 333.

³⁹ JIROUS, Ivan Martin. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 335.

⁴⁰ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 60.

povolovalo. Já se pamatuji, že kapely, který hrály tenhle druh muziky, tak se tomu říkalo rock jazz ještě. A pak najednou v Čechách z toho vzniknul jazz rock a najednou vlastně člověk mohl hrát i na elektrickou kytaru a nebyla to ta ideologická diverze.“⁴¹

Jednou ze skupin, která ve stylu jazz rock vytvořila část skladeb byla kapela Blue Effect, která se přejmenovala na Modrý Efekt a později používala označení pouze M. Efekt. Změnilo se obsazení, místo Vladimíra Mišíka byl přijat Lešek Semelka. Lešek Semelka ovládal navíc klávesy, a tak kapela M. Efekt mohla produkovat více instrumentální skladby. Vznikla spolupráce mezi Jazz Q a M. Efektem a natočili instrumentální desku *Coniunctio*. První strana alba obsahuje pouze skladbu *Coniunctio I* a délka kompozice je 19 minut a 15 sekund. Druhá strana alba zahrnuje kusy *Návštěva u tety Markéty, vypití šálku čaje; Asi půjdem se psem ven* a *Coniunctio II*. Některé skladby byly z jazzové tvorby Jiřího Stivína a Martina Kratochvíla z Jazz Q, *Návštěva u tety Markéty, vypití šálku čaje* se rovnala rockové tvorbě Radima Hladíka a další byly fúzí mezi rockem a jazzem. Díky hře na flétnu Jiřího Stivína se album místy přibližovalo tvorbě Jethro Tull.⁴² M. Efekt nahrál společně s Jazzovým orchestrem Československého rozhlasu album *Nová syntéza*. Deska vyšla roku 1971 a nacházely se zde skladby čistě instrumentální. To byl důvod proč vládnoucímu režimu spojení mezi jazzem a rockem tolik nevadilo, neboť jazz rock neobsahoval texty. Modrý Efekt hrál ve složení Radim Hladík (kytara), Lešek Semelka (klávesy), Vlado Čech (bicí) a Jiří Kozel (baskytara), Jazzový orchestr Československého rozhlasu řídil Kamil Hála. První skladba s názvem *Má hra* z alba *Nová syntéza* dala základ songu z roku 2003 francouzské kapele ONE – T, která použila samplý z nahrávky pro svůj singl *Magic Key*. O tři roky později vznikla *Nová syntéza 2*, místo Jiřího Kozla hrál na baskytaru Josef Kůstka, který ovládal navíc elektrické housle. *Nová syntéza 2* zahrnovala i zpěv Leška Semelky a Josefa Kůstky se sborem. Díky spolupráci s jazzem se M. Efekt dostal na dva Jazzové festivaly. Radim Hladík podotýká: „Já jsem si nikdy nemyslel, že hrajem jazz nebo něco takového. My jsme vždycky hráli tak, jak nám zobák narost a vždycky jsme se o to snažili. To už byla záležitost kritiků a nebo dejme tomu doby, že se ve světě začal hrát ten jazz rock, ale my jsme k tomuto nepřistoupili z nějaký přímo inspirace světový, pro nás to byl logickejší a zákonitejší vývoj.“⁴³

Do jazzrocku se zařadil Luboš Andršt, dřívější člen George & Beatovens nebo Framus Five, který s Jazz Q a Martinem Kratochvílem zpočátku tvořili kvarteto a roku 1973 vzniklo album *Pozorovatelna*. Posléze skupina začala nabírat další instrumenty. Přidala bicí, za kterými seděl Michal Vrbovec, baskytaristu Alexandra Čihaře a na congo hrál Jiří Tomek. V Jazz Q

⁴¹ Bigbít č. 20 (1970–1980) Jazzrock v Československu.

⁴² LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 67.

⁴³ Bigbít č. 20 (1970–1980) Jazzrock v Československu.

zpívala zahraniční zpěvačka Joan Duggan, ale i František Franci.⁴⁴ Jazzrockovým obdobím prošla i kapela Energit, kde začal působit Luboš Andršt. Ostatní členové Energitu byli z Flamenga. Představiteli jazz rocku se stali Michael Gera, Pavel Kostiuk, Zdeněk Fišer a Jaromír Helešic s kapelou Impuls. Pro posluchače bylo spojení jazzu a rocku atraktivní i proto, že tam cítili atmosféru bigbítu.

Muzikanti, kteří se nenašli v hudbě apolitického undergroundu ani v oficiální populární hudbě, museli hledat alternativu. Stejně jako undergroundové skupiny, tak ani alternativní soubory se nedostaly do médií a měly zákaz nahrávat gramofonové desky. „Underground v té době bylo uzavřené, velmi striktně uzavřené společenství a ta alternativa tady byla vedle, proto já si nemyslím, že by se tomu mělo říkat šedá zóna, mnohem lepší je říct, že zatím co bohem toho undergroundu byli Velvet Underground, tak bohem té alternativy byl Frank Zappa.“⁴⁵ Miloš Čuřík dal podnět k rozvíjení se české alternativní hudby, když otevřel roku 1972 klub Labyrint na Invalidovně. Předtím fungoval pod vedením Miloše Čuříka klub Cíl. Miloš Čuřík byl činný člověk a kromě pořádání koncertů v klubu Labyrint promítal zajímavé filmy, přednášel nebo pořádal besedy s Bohumilem Hrabalem. V Labyrintu byly položeny kořeny české alternativní hudby. V klubu vystupovala kapela Buben Power Stehlík, která svůj název změnila později na Stehlík. Mezi svými nástroji měli ručně vyrobenou kytaru, tympány, housle a hráli v kápích na potměném jevišti. Za nějaký čas se instrumentální obsazení změnilo na kytaru, bicí a basu. Hráli tak, jak předtím obecně nebylo zvyklé, nebylo to nic, co už na české scéně bylo, ale něco původního.⁴⁶ U zrodu kapely Stehlík byl kytarista Miroslav Fiala, bubeník Petr Křečan a baskytarista Lubomír Fidler. „Dnes bychom v monotónně se opakujících basových figurách našli prvky minimal music, jak je o deset let později využíval Fidler u Oldřicha Janoty. A Křečanův styl hry na bicí soupravu, sestavenou z velkého dechového bubnu a hrnců, předešel Cutlerův způsob hry, nad nímž odborníci a publikum žasli až o sedm let později. Nedá se říci, kdo tu hraje sólo a kdo doprovází. Projev tria je velmi kompaktní a uhrančivý.“⁴⁷ Alternativní hudba se utvářela i pod vedením Jaroslava Jeronýma Neduhy, jenž spravoval tenisové kurty a v prostorách sportovního zařízení se po nocích konaly jam sessiony. Stálými hosty byla kapela Extempore, ale na návštěvu přicházeli Pavel Trnavský, Michal Pavlíček, Jiří Jelínek a dále písničkář Pavel Třešňák nebo skupina Marsyas. Stejně jako v programu Miloše Čuříka, zde byly promítány umělecké filmy a vznikala časopis. Na počátku svého vzniku skupina Extempore obsahovala více folkové prvky, ale zanedlouho se složení kapely změnilo a s tím i hudební ráz

⁴⁴ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 74.

⁴⁵ Bigbít č. 28 (1969–1978) Česká alternativní scéna, také vliv Franka Zappy.

⁴⁶ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 55.

⁴⁷ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 84.

uskupení. Skupinu v roce 1974 tvořili Jaroslav Jeroným Neduha, Vlasta Marek, Jiří Hradec a Jerry Tomášek. Poprvé na veřejnosti vystoupili v pořadu *Pohřeb funebráka* v klubu na Rokosce, kde se přestěhoval program Labyrint M. Čuříka.⁴⁸ Nově otevřený prostor na Rokosce nesl název Rockové a jazzové centrum, také zde měl své vystoupení progresivní písničkář Vlasta Třešňák, naproti tomu na Rokosce koncertovala skupina M. Efekt. Roku 1974 se Miloši Čuříkovi podařilo zorganizovat amatérský festival rockových kapel. Festival proběhl na Rokosce a zúčastnily se skupiny Inrou, Žízeň, Zakázané uvolňování bratří Cihelků a Combo Franty Hromady.

Jiná kapitola rockové hudby se odehrávala v hospodě U Tyšerů, která se nacházela ve vilové čtvrti Hanspaulka v pražských Dejvicích, kde se scházeli jedinci se zájmem o rockovou hudbu. Společnost v Houtyši, jak se také místu říkalo, hrála pro sebe a přátele. Stálí hosté donesli do hospody klavír a spolu s dalšími instrumenty tvořili muziku, jenž jim byla blízká. Lidé z Hanspaulky na sebe vzájemně působili a přilákali široké aktivní publikum, které mělo stejný zápal pro muziku. O Houtyši se mohlo doslechnout větší a čtvrti vzdálenější množství lidí díky časopisu *Lógr*, který psal a vydával zdejší Jaroslav Miller. Z širokého množství lidí se vyselektovalo pár výrazných osobností a vznikly další kapely. Utvořila se zde bluesová skupina Žízeň s Ivanem Hlasem a Ondřejem Hejmou. Svá nadání v Houtyši rozvíjeli Vladimír a Richard Tesaříkovi i Petar Introvič. Rockový přínos hanspaulské komunity nebyl zanedbatelný, a tak není překvapením, že se ze společenství talentovaných lidí vyvinuly kapely Žlutý pes, Yo Yo Band, Hlava B, Bluesberry nebo Krausberry a další.⁴⁹

Jako největší konkurence Skupiny Františka Ringo Čecha je označována kapela Katapult, která zaplnila prázdné místo mezi atonálními tóny jazz rocku a složitou tvorbou alternativní scény. V českém prostředí chyběla kapela, která by hrála jednoduchý bigbít „o čtyřech akordech“. Na tuto tvorbu nekomplikované a snadno zapamatovatelné melodie byly pozitivní i negativní reakce. Negativní postoje zaujaly jiné existující rockové kapely, především alternativní skupiny, jejichž tvorba byla promyšlenější a náročná. Pozitivní odkaz Katapultu se nacházel právě v lehce zapamatovatelných popěvcích, které se staly tvůrčí jiskrou pro vesnické rockové kapely. Petr Kolár a Jaroslav Špulák v knize *Ohlasy písní českých* píše o tom, že Katapult měl silnější vliv na nastupující generaci než Jiří Schelinger. Katapult se řadí mezi hardrockové kapely, avšak skupina svoji tvorbu označovala za „maximum rock“. Poprvé vystoupili roku 1976 jako pětičlenná kapela ve složení Oldřich Říha, Jiří Šindelář, Anatoli Kohout, Vladimír Krampol a Lída Podubecká. Ještě ve stejném roce začali vystupovat jako

⁴⁸ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 85.

⁴⁹ Bigbít č. 22 (1972–1983). Skupiny a interpreti z pražské Hanspaulky.

trojice Říha, Šindelář, Kohout, ale zanedlouho byl i bubeník Tolja Kohout nahrazen Jaroslavem Kadlecem.⁵⁰ Skupina vydala svou první SP desku *Půlnoční závodní dráha/ Lesní manekýn* a měla enormní úspěch. Kapela neuspěla u rekvalifikačních zkoušek, aby mohla hrát na profesionální úrovni, tak začala hledat agenturu, která by zprostředkovala produkci. Skupina Katapult měla zákaz vystupovat v Západočeském kraji a později i v Táboře. Katapult účinkoval v pražských klubech Amfora, D- klub, Futurum, na studentských kolejích a tak dále. V témže roce jako první SP desku, vydali i další singl *Já nesnídám sám/ Tichá pošta*. Roku 1977 Katapult nahrává *Hlupák váhá/Nebreč, kdyby za to stál* a *Vlaky v hlavě/Nalad' si život do C-dur*. Desky mají opět nesmírný úspěch, což dokazuje počet prodaných kusů, jenž se blíží k rekordnímu číslu sto padesáti tisíc. Dostali se do agentury Krajský podnik pro film, koncerty a estrády. Vrací se Tolja Kohout a Katapult začíná nahrávat první LP desku. Poprvé byla kapela zařazena do kategorie *Skupina roku* ve Zlatém slavíku a získali čtvrté místo. LP deska vyšla roku 1978 a obsadila první příčky prodeje u Supraphonu. Ve Zlatém slavíku dosáhli druhého místa. Skupina za rok odehrála dvě sta třicet koncertů. Katapult vystupoval i na Slovensku a mohli opět hrát v Táboře a na Plzeňsku, ale přišel zákaz účinkovat v hlavním městě. Kromě LP desky vyšel i singl *Katapult/Blues*. V roce 1979 následovaly singly *Až/Svobodárna a Maturant/Jsou špatný dny* a nová LP deska s názvem *Katapult 2006*. Do kapely přichází nový člen, bubeník Milan Tutsch, ale nenaplnil požadavky Katapultu a byl vyměněn za Jiřího Stárka. Skupina pořádá zájezdy do Německé demokratické republiky a Polska, vystupuje v televizi, avšak zákaz koncertování v Praze trvá a opět se znovu objevuje zákaz hraní v Plzni. Ve Zlatém slavíku získali nejvyšší příčku a stali se nejlepší skupinou roku 1979.⁵¹ Skupina Katapult vystupuje i v roce 2014, avšak z původního jádra zůstal jen Oldřich Říha.

3.3 Vývoj rockové hudby po roce 1975

Vrcholná éra jazz rocku spadá do let 1975 – 1977, kdy mohl kulminovat v jazzrockových dílnách na Pražských jazzových dnech.

Milan Dvořák, Jan Seik a Karel Srba podpoření skupinou publicistů, muzikantů a jazzových stoupců měli přání založit spolek, který by měl jedno společné – zájem o jazz. Rozhodli se napsat dopis na Ministerstvo kultury a vnitra, který by jim odsouhlasil a povolil činnost. V době sedmdesátých let, kdy se všechny organizace a sdružení rušily, dopadla roku

⁵⁰ KORÁL, Petr – Špulák, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993. s. 29.

⁵¹ Viz oficiální internetové stránky skupiny Katapult. Dostupné na [www: <http://www.katapult.cz/jak-sly-roky>](http://www.katapult.cz/jak-sly-roky).

1969 stejně i tato žádost o založení České jazzové unie. Ministerstvo navrhlo, aby se jazzové sdružení spojilo s nějakou další zájmovou organizací, jímž se následně stal Svaz hudebníků České socialistické republiky, který měl zaštitit činnost lidových hudebníků neboli amatérů. Roku 1971 vznikla organizace Jazzová sekce, která byla velmi důležitá na scéně nejen jazzové, ale i rockové.⁵²

Do druhé poloviny sedmdesátých let čítala Jazzová sekce kolem tří stovek členů. Jazzová sekce si dala za úkol podporovat tři jazzové festivaly, které byly povoleny Ministerstvem kultury. Koncerty se konaly v Mladé Boleslavy, ve Slaném a Přerově. Avšak svou pravidelnost si zachoval pouze festival ve Slaném. Jazzová sekce se věnovala i publikační činnosti a pro jazzové fanoušky vydávala bulletin Jazz.⁵³ Nejvýznamnější funkcí Jazzové sekce od roku 1974 bylo pořádání Pražských jazzových dnů. Počet členů v Jazzové sekci se zvýšil k osmi stům. V druhé polovině sedmdesátých let se navíc součástí Pražských jazzových dnů staly Jazzrockové dílny. To znamenalo, že se na pódiu střídaly dva póly odlišných žánrů. Jednalo se o vzájemné uznávání. Počet členů opět vzrostl a překročil hranici tři tisíc.

Roku 1974 se konaly první Pražské jazzové dny a byly větší měrou jazzového popřípadě jazzrockového charakteru. Od tohoto roku se Pražské jazzové dny pořádaly dvakrát ročně.

V březnu roku 1975 si byli pořadatelé vědomi, že prostory Radiopaláce nejsou natolik velké, aby se zde vešli všichni zájemci druhé přehlídky Pražských jazzových dnů. Z toho důvodu se Jazzová sekce rozhodla přemístit část koncertů do Lucerny. První den pojmenovaný *Ragtime a Boogie Woogie* byl opět ve znamení tradičního jazzu. V Radiopaláci koncertoval Tandem Stivín&Dašek, Volf Jazztet, Nové jazz sanatorium L.H., Cellula Jazz Laco Decziho a jiné jazzové soubory. V Lucerně večerem provázal Miloš Čuřík, který uvedl postupně na pódium brněnskou skupinu CH.A.S.A, kapelu Mahagon, Impuls, Jazz Q s Martinem Kratochvílem a zpěvačkou Joan Duggan. Nakonec vystoupila kapela Energit s Lubošem Andrštem. V jazzrockové dílně zazpívali C&K Vocal rovněž s Joan Duggan. Z této jazzrockové dílny vzešla živá nahrávka s interprety Impuls, CH.A.S.A. a Jazz Q. Fanoušci jazzrockového festivalu věděli, že se musí chovat tak, aby pořadatelům nezpůsobili potíže a nezapříčinilo to konec pro rock i jazz.⁵⁴

Ve stejném roce se konaly třetí Pražské jazzové dny. Tentokrát pod názvem *Revival a Swing*. Dramaturgie Dnů byla podobná jako na předchozích PJD. Účastnili se tradiční jazzové kapely – Classis Jazz Collegium, Pražský dixieland, Tradition Jazz Studio, Swing kvartet,

⁵² KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 14.

⁵³ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 16.

⁵⁴ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

Metropolitan Jazz Band. Večer pokračovaly soubory Free Jazz Trio Olomouc, SHQ, Jazz Sanatorium, Pražský Big Band a jako vždy Tandem Stivín&Dašek. V Jazzrockové dílně se pak objevily staré tváře jazzrockerů z Energitu, Mahagonu, Impulsu, Jazz Q, C&K Vocal. Ale i nové tváře - slovenská kapela Fermáta, Modus z Turnova. Dále i nová kapela Bohemia, kde působil bývalý člen M. Efektu Lešek Semelka a někdejší člen kapely Flamenga Jan Kubík. V neposlední řadě se představil Vladimír Merta a Čundrgrunt. Všechny koncerty se konaly v Lucerně.⁵⁵

Čtvrté Pražské jazzové dny roku 1976 byly rozplánovány do pěti dnů a členové Jazzové sekce nabyli přesvědčení, že si sami s organizací nevystačí. Z toho důvodu oslovili OKD Prahy 8, jenž poskytl prostory na Rokosce pod záštitou Miloše Čuříka. Spolupořadatelem se stal i Kulturní dům hlavního města Prahy a nabídl tak prostory Městské knihovny. Lucerna zůstala jako místo konání velkých koncertů. Rockovému žánru se vymezil větší prostor, a to do takové míry, že jazzoví členové se ocitli v menšině. První den se věnoval tvorbě Jaroslava Ježka a tradičnímu jazzu v Městské knihovně. V Centru Rokoska probíhal program neoficiálních rockových skupin za doprovodu Miloše Čuříka, který představil folkrockovou kapelu Marsyas nebo progresivního písničkáře Vladimíra Mertu. Dále kapelu Extempore s kytarovými hráči Michalem Pavlíčkem a Jiřím Jelínkem či skupinu Elektrobus, která zaujala svým alternativním pojetím a zajímavými českými texty. Alternativní Elektrobus bral inspiraci ve Franku Zappovi a kromě Mikoláše Chadimy byli členové Pavel Richter, Tomáš Zetek a Tomáš Vykoukal. Skupina Elektrobus se po necelém roce rozpadla. Na Rokosce pak vystoupil soulový Yo Yo Band, Skupina tradičního jazzu ČSA, Frekvence Novum, Fluidum a další amatérské kapely.⁵⁶ V Lucerně měla velký úspěch skupina Etc... se zpěvákem Vladimírem Mišíkem, Mahagon, Combo FH, Skupina Jiřího Stivína, Tlön nebo kapela Nikomu ani Moog, ve které vynikali tři hráči na klávesy – Emil Viklický, Karel Růžička a Gabriel Jonáš. Pražských jazzových dnů se nezúčastnil M. Efekt, neboť Radim Hladík uvedl, že tvoří jinou hudbu než je jazz. Následující dny byly věnovány opět swingu a modernímu jazzu. Jazzrockové dílny se pro velký zájem konaly dvakrát v tentýž den.⁵⁷

Roku 1977 se na pátých Pražských jazzových dnech objevila poprvé po letech na oficiálních prknech Lucerny amatérská alternativní kapela Extempore (Rock and Jokes Extempore Band). Vystoupení Extempore bylo součástí projektu *Milá čtyř viselců*, art rocková opereta z dob třicetileté války. Libreto napsal Jaroslav Jeroným Neduha a hudbu složil Mikoláš Chadima a další. Program doprovázelo pantomimické vystoupení souboru Paskvil pod taktovkou

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/).

Pavla Kočího. Od roku 1977 se Jazzová sekce zaměřila na alternativní kapely, snažila se tento žánr co nejvíce podporovat a představit veřejnému publiku.⁵⁸ Dny trvaly sedm dní a vystřídaly se formace nejrůznějšího ražení – oficiální i amatérský rock a jazz, underground, blues, alternace, jazzrock, ryzí jazz, poslechové diskotéky. Například poslední večer představil Jiří Stivín skladbu s názvem *Lahve plné alchymistů*, při níž použil lidskou klaviaturu. „Ovládal žárovky umístěné na čelenkách asi dvacítky spoluhráčů. Ti měli v rukou vodou naladěné především pivní lahve a každý na tu svou vyloudil táhlý zvuk v okamžiku, kdy se mu nad čelem rozsvítilo.“⁵⁹ V rámci Pražských jazzových dnů se promítal dříve nepovolený film *Bezstarostná jízda*. V Jazzrockové dílně se představilo duo klavíristy Emila Viklického a kytaristy Luboše Andršta, kapela Bohemia, Etc... a Mahagon.

Šesté Pražské jazzové dny se konaly až po více než roce. Jazzová sekce program rozvrhla do deseti dnů a smísila se tu široká škála žánrů a forem. Místa konání zahrnovala Divadlo hudby, Lucernu, klub Malostranské besedy a sál Městské knihovny. Vystoupilo nepřeborné množství kapel a uskupení. Dny se obohatily přednáškami či besedami a byly přijímány i další hudební žánry. Svá vystoupení uskutečnily nové a staronové kapely s odlišným uskupením. Představila se mýtická skupina Žabí hlen, psychedelická kapela s prvky folku F.O.K., Synt Art Jazz, hanspaulské Bluesberry, progresivní hard rocková kapela Švehlík, Expanze, Spektrum z Brna a mnoho dalších. Pořadatelé byli pro tentokrát nemile překvapeni nízkou účastí v Lucerně, kde publikum zhlédlo Jazzový orchestr Československého rozhlasu, Big Band V. Kozla, OPSO, Volf Jazztet, Kvartet Milana Svobody a vítěze publicistické ankety kapelu Expanzi. V Divadle hudby vedl přednášku o novém silném hudebním proudu s názvem Punk rock Josef Vlček. Skupina Extempore si připravila projekt *Dům č. p. 112/34*, v němž se propojila amatérská kapela s profesionálním uskupením C&K Vocal. Jazzrock se pomalu stahoval do ústraní, už nevyvolával zájem jako předtím, a tak se tento jev projevil malou účastí na Jazzrockových dílnách v Lucerně.⁶⁰

V roce 1978 se zájem přenesl na jiné odvětví žánrů než byl jazz. Republiku ovládaly nekomplikované a lehce zapamatovatelné melodie skupiny Katapult, hard rock Skupiny Františka Ringo Čecha s chraplavým hlasem Jiřího Schelingera, M. Efekt už delší dobu hrál art rock, utvářel se nový punkový žánr a na diskotékách zněly pravé taneční songy od Boney M nebo Bee Gees. Sedmé Pražské jazzové dny se zkrátily na čtyři dny a koncerty neměly k dispozici tolik prostoru pro realizaci jako na předchozích ročnících. V Radiopaláci se opět

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 128.

⁶⁰ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 12. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

sešly Bluesberry z Hanspaulky a kapela Žabí hlen. První den patřil amatérské skupině F.O.K., folkovému Pentagramu, Jazz Tělu, Synth Art Jazzu, rockové kapele s mladistvým obsazením 0,5 l nebo například Classic Rock'n'roll Bandu. Večer zpestřil rockový orchestr obohacený o smyčce s názvem Ka-Fu. Druhý den se konala přednáška o Johnu Cageovi, kterou vedl Petr Rezek. Do Jazzrockové dílny si například program s názvem *Nouzové přistání* připravil Michal Kocáb a zaujal i Jiří Stivín, který pro tentokrát rozdál hráčům pískátka a společně s nimi improvizoval.

Při osmých Pražských jazzových dnech se pořadatelé rozhodli pozměnit koncepci přehlídek. Jazzrockové dílny vyřadili z programu a na koncerty se zvalo za pomoci vlečky, na které byli umístěni muzikanti z Klikarovy kapely a svými nástroji vybízeli k navštívení Dnů. První den pod taktovkou Kamila Hály vystoupil Jazzový orchestr československého rozhlasu a poté se na pódiu představil Laco Déczi s Jazz Cellula. Další den se předvedlo uskupení Milana Svobody Pražský Big Bang nebo skupina Expanze, v níž účinkoval Michal Pavlíček. Osmé Dny přinesly české scéně zájem o hnutí Rock in Opposition, jenž z Velké Británie přinesla skupina Art Bears z ní vytvořené duo Frith a Cutler. „Art Bears patřili k mezinárodnímu hnutí Rock in Opposition, které vnímalo svět velmi levicově. Mluvilo o buržoazii a jejím apokalyptickém a ustrašeném pohledu, a naopak o revolučním pohledu proletariátu, jediné to třídy, která má budoucnost.“⁶¹ Koncerty probíhaly opět v Lucerně, navíc v Janáčkově síni a hale na Folimance. Celkově osmé Pražské jazzové dny podaly nesporný důkaz hudební kvality.

Deváté Pražské jazzové dny roku 1979 byly i přes dobu trvání pouhých tří dnů bohaté. Tyto Dny se zapsaly do historie i z hlediska písemného projevu Josefa Vlčka s názvem *Úkoly české alternativní hudby*. Josef Vlček se ve dvaceti jedna bodech snažil pojmenovat či definovat československou alternativní scénu a podával návod amatérským rockovým souborům. V normalizačním období šlo o ostré prohlášení a Mikoláš Chadima se proto k těmto vyjádřil slovy: "S většinou těchto bodů jsem souhlasil. Ale! Do hlavy se mi vtírala neodbytná myšlenka: Není zbytečné vyřvávat takhle nahlas to, co většina lidí, kteří se kolem alternativní rockové muziky motají, dobře ví? Neuškodí to spíš věci než naopak? Vždyť je to v podstatě veřejná výzva k boji proti tomu, co si pod slovem kultura představují mocenské složky našeho socialisticky realistického státu! Tohle nám přece Oni jen tak nedarují!"⁶² Hranice tolerance zřejmě byla překročena a deváté Pražské jazzové dny se staly posledními. Koncerty byly pod stálou kontrolou policejních příslušníků a jiných složek. Vystoupení se už nekonala v prostorách Lucerny. Koncerty probíhaly ve sportovním areálu na Folimance, Divadle hudby,

⁶¹ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 163.

⁶² CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 240.

Radiopaláci a v karlínském sále U Zábanských. Představilo se velké množství pestrých uskupení, avšak vystoupení se nesla v duchu mocenských kontrol.

Vývojová linie českého rocku se pustila dalším směrem a vytříbil se art rock. Definici uvedl Josef Vlček v knize *Rockové směry a styly*: „ART-ROCK. Jeden z nejrozporuplnějších termínů v rockové hudbě. Rozumíme jím: 1/ Všechny proudy rockové hudby s ambiciózním cílem vytvářet v první řadě umělecké dílo a z toho vyplývající tendenci nadřazovat uměleckou hodnotu významu obchodnímu; 2/ proud multimedialního rocku, „syntetické umění“ (např. videopop, scénický rock, různé kombinace s baletem, zadními projekcemi, fúze s divadlem apod.) Velmi často spolu oba významy souvisejí. Každá doba však tímto pojmem označuje jiný druh hudby. Za art-rock byl označován glitter, tvorba skupin typu Yes a Genesis, punk atd.“⁶³ V českém prostředí zakotvil art rock v druhé polovině sedmdesátých let a vrchol art rocku pokračoval na přelomu let sedmdesátých a osmdesátých. Oproti zahraničí dorazil art rock do Československa asi o deset let později z důvodů politických, které tato práce již popisuje. K českým představitelům se řadí Blue Effect, Progres 2 a Synkopy 61. Kapela Blue Effect si od počátku založení v roce 1968 prošla žánry rhythm&blues a jazz rock, v lednu roku 1977 ale vydala první art rockovou desku *Svitanie*. Ačkoliv album obsahovalo čtyři skladby, celková stopáž přesahuje čtyřicet minut. Na nahrávání *Svitanie* ve studiu Opus se podílel Radim Hladík, Vlado Čech, Oldřich Veselý a Fedor Frešo, který se po vydání desky vrátil do slovenské skupiny Collegium Musicum. Album je téměř celé instrumentální, kusy *Vysoká stolička*, *dlhý popol* a *V sobotu popoludní* nezahrnuje text vůbec. Skladba *Ej, padá, padá rosenka* je variace lidové písně. Textař nezůstal skryt u poslední nahrávky s názvem *Svitanie*, jejíž text napsal Jaroslav Hutka.⁶⁴

Do skupiny se z Bohemie vrátil Lešek Semelka a s ním příslib, že se Blue Effect na další desce vrátí ke kratším písničkám. Roku 1979 vyšlo album *Svět hledačů* s pěti skladbami, závazek kratších kusů nebyl splněn. Avšak skladby byly nazdobené a členěné a také využívaly syntetizátorů.⁶⁵ První strana alba obsahuje kompozice s názvem *Za krokem žen* s textem Jaroslava Hutky a *Hledám své vlastní já* a *Rajky* otextované Pavlem Vrbou. Pavel Vrba napsal text i pro druhou stranu ke skladbám *Zmoudřením babím létem* a *Zázrak jedné noci*, hudbu k těmto kusům složil Lešek Semelka. Radim Hladík zhudebnil díla *Za krokem žen* a *Rajky*, ke skladbě *Hledám své vlastní já* složil hudbu Oldřich Veselý, který po dokončení alba odešel zpět do Synkop 61.⁶⁶

⁶³ VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988. s 10.

⁶⁴ Viz oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www: <http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/)

⁶⁵ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 116.

⁶⁶ Viz oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www: <http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/)

4 Život Jiřího Schelingerera

Jiří Schelinger se narodil 6. března roku 1951 ve vesničce s názvem Bousov.⁶⁷ Za jedenáct měsíců přišel na svět bratr Milan. Oba bratři vyrůstali v prostředí, v němž dennodenně přišli do styku s muzikou, dalo by se říci, že byli „naloženi do hudby“.

Otec Josef Schelinger byl učitel hudby a mezi jeho žáky patřili například Radek Tomášek, Jiří Korn, Pavel Šteidl a kromě soukromého vyučování přednášel i na Osvětové besedě nebo posléze na LŠU. Pan Josef Schelinger neměl pro tehdejší dobu příliš dobrý kádrový profil, neboť odmítl vstoupit do Komunistické strany Československa⁶⁸.

Otec Josef viděl ve hře na klavír základ hudebního vzdělání, a tak také Jiří Schelinger začínal u klasického piana. Později přešel ke kytáře, pan Schelinger měl pochopení a byl rád, že syn hraje. Jiří Schelinger přehrával skladby především z rádia Luxemburg.⁶⁹ Dostal se tak k němu ze začátku rock 'n' roll a jména jako Elvis Presley, Buddy Holly a později pak hlavně Beatles a Rolling Stones. Když se pak objevily v blízkosti Jiřího Schelingerera první desky Beatles, byly velké spory, kdo si desky přehraje na gramofonu jako první a zároveň konečně posluchači Luxemburgu viděli jak „Brouci“ vypadají. Nebylo překvapením, když se začali mladí lidé stylizovat do podoby Johna Lennona, Paul McCartneyho, George Harrisona a Ringo Starra.

Jiří Schelinger stejně jako ostatní děti musel nastoupit povinnou školní docházku a současně začal chodit na hodiny hudební výchovy k profesorovi Pourovi. Po dvouletém vyučování hudebních základů u profesora odešel Jiří do Lidové školy umění. Byl v něm rozpoznán mimořádný hudební talent, začínal zde na kytaru a později přešel na klavír i housle. Byly dny, kdy Jiří Schelinger zvládl hrát na kytaru doma celou noc. Jeho otec konstatuje jaká to byla škoda, když Jiří nešel studovat a prohlubovat si své znalosti na konzervatoř. Paní Schelingerové se zdálo, že Jiří postupem času litoval, že nemá potřebné znalosti z konzervatoře.⁷⁰

Po deváté třídě Jiří Schelinger nastoupil do učení v oboru instalatér, ale již v posledním ročníku základní školy spoluzaložil skupinu Nothing But Nothing, jejíž doba trvání byla dva roky. Jiří hrál na sólovou kytaru a zpíval. Už tehdy se projevovalo jeho charakteristické zabarvení hlasu a náznaky tzv. nemocného hlasu. V kapele působil Jiří Svěrák, který hrál

⁶⁷ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize. 1997.

⁶⁸ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 12.

⁶⁹ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 38.

⁷⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 17.

na klávesy a rovněž zpíval. Na kytaru hrál Ruda Kudrnáček a na baskytaru Láďa Pasek. Sólového zpěvu se tehdy ujal Jarda Sedlák, jehož matka byla zpěvačkou v Národním divadle.

Kapela neměla ambice veřejně vystupovat, ale o to víc mohla zkoušet a přehrávat skladby známých slavných interpretů jako například písně od skupiny The Monkees nebo zpěváka Ray Charlese.⁷¹ Jiří Schelinger byl schopen obratem vybrnkat na kytaru skladby, které zaslechl z rádia nebo magnetofonu, avšak nebyl typ člověka, který by dokázal seskupení Nothing But Nothing jakkoliv vést nebo organizovat. Měl pozici sólového kytaristy a nejednou Jiřího Schelingera přirovnávali ke kytaristovi Brianu Jonesovi z kapely Rolling Stones. Bratr Milan Schelinger upozorňuje v dokumentu *Holubí andante* na skutečnost, že Brian Jones se stejně jako Jiří utopil, byť to bylo v bazénu.⁷²

Jak již bylo v této práci řečeno, otec Jiřího Schelingera byl učitelem hudby. Na hodiny kytary k němu chodil Karel Šnajder, a tak nebylo náhodou, že se s Jiřím seznámili a začali společně hrát. Zkoušeli na chalupě v Hradci Králové.⁷³ Jiří Schelinger se zaobíral nejvíce hudební stránkou tohoto uskupení a Karel Šnajder se staral o stravu a ostatní věci. V té době se dalo nakupovat na faktury, ale jelikož ani Jiří ani Karel neměli peníze, faktury zůstávaly nezaplacené.⁷⁴ Bylo zřejmě nevyhnutelné, když jednoho dne v Nuslích u Schelingerových zazvonili policisté a Jiřího Schelingera odvezli přímo do ruzyňského vězení. Na Ruzyni si měl pobýt dva roky, ale nechal si poradit od tamních vězňů, aby si podřezal žíly a dostal se tak z vězení. Jiří Schelinger vzal střep a učinil tak, spoluvězni zavolali bachaře, kteří již předtím viděli, že Jiří ve vězení trpí depresemi, a tak byl Jiří převezen do Bohnic. V Bohnicích byl podroben lékařskému vyšetření, ale nakonec dostal podmíněný trest a navíc později získal modrou knížku. Pro jeho pozdější rozvoj profesionální kariéry bylo velmi důležité, že nešel na vojnu. Mohlo by se přihodit něco podobného jako se stalo u Elvise Presleyho, který se v dobách své největší slávy „ztratil“ na necelé dva roky v Německu, kam narukoval.

Jiří Schelinger po této zkušenosti začal pracovat jako kulisák v divadle Jiřího Wolkera. Tento krok mu rovněž někdo poradil s tím, že se v divadelním prostředí může seznámit se zajímavými lidmi. Za pouhý měsíc navštívil Jiřího v divadle barový muzikant Ivo Trojan, který zrovna hledal sólového kytaristu.

Jiří Schelinger odešel z divadla Jiřího Wolkera a jako sedmnáctiletý začal účinkovat v barech se skupinou Smaragd, což bylo jeho první takřka profesionální angažmá.⁷⁵ V polovině

⁷¹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 19.

⁷² Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. Česká televize, 1997.

⁷³ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 22.

⁷⁴ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 39.

⁷⁵ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 24.

šedesátých let byli barovní muzikanti uznávaní jako vážení umělci, kteří se o uplatnění nebáli, neboť byl zájem o zábavu s živou hudbou. Tyto kapely odehrály půl roku v zahraničí a zbytek roku hrály po českých lokálech. Kapela Smaragd navštívila Polsko a NDR. Ivo Trojan zaznamenal, že persona Jiřího Schelingerova obecnost velice přitahovala. Zvládal za večer odezpívat necelou stovku písniček a zároveň publikum bavit. Repertoár a instrumentace se postupem času různě formovaly. Hráli se tehdejší hitparády, L. Armstrong, Beatles a jak Petr Bosňakov říká „Od Bacha po Vlacha“. Instrumentace se na konci let šedesátých ustálila a v barových kapelách byl sólový zpěvák, saxofon, kytara, baskytara, klávesy a bicí.

Za probíhající normalizace se kvalifikační komise zaměřily na koncertní umělce a barovní hudebníci nebyli tolik kontrolováni. Skupina Smaragd se tak do určité míry nechala ovlivnit Jiřím Schelingerem a jeho výběrem repertoáru a nechala ho improvizovat, nehlídal se ani podíl českých a anglických písní.⁷⁶ Při účinkování v kapele Smaragd se seznámil se svou první ženou Alenou a po nějakém čase se jim narodila dcera Andrea.

Jiřího Schelingerova přetáhl v roce 1969 Stanislav Kalous do své kapely The Happy Five. Zprávu o talentu Jiřímu Schelingerovi mu podal bubeník ze skupiny The Happy Five Rudla Janda. Ostatní dva členové do počtu „Šťastné pětky“ byli bratři Herdové. Původně měla kapela zpěvačku, ale ta se rozhodla při jednom zahraničním vystoupení zůstat ve Finsku. Ke svému talentu měl Jiří Schelinger ještě horlivý zájem učit se novým věcem. Kapela měla zpočátku starost, jestli zvládne soul a černošskou angličtinu, ale tyto obavy jim vyvrátil během dvou měsíců.⁷⁷ „Věci od Tempetion, Ottise Readinga, Raye Charlese a Arethy Franklin dokázal zazpívat bez větších problémů. Kdyby se načernil, vypadal by jako černoš. Seděl jsem za bicíma a pozoroval, jak věci prožívá, protože když zpíval, bylo to na plný pecky“, vzpomíná Rudla Janda.⁷⁸

Životní etapa J. Schelingerova u Happy Five trvala dva a půl roku, neboť ještě před nástupem Jiřího Schelingerova si skupina domluvila angažmá ve Finsku, ve kterém se počítalo pouze s kapelou bez sólového zpěváka.

Kapelník Stanislav Kalous se ale pokoušel najít Jiřímu Schelingerovi nové muzikantské zázemí a představoval si to tak, že by Schelinger v nové kapele účinkoval po dobu, kdy bude Happy Five ve Finsku a pak se k nim znovu připojí. Na společné akci ve Valdeku se Stanislav Kalous dal do řeči s Karlem Šípem, který vedl skupinu Faraon. Kapela Faraon ve svých počátcích hrála v kavárnách a nikdy neměla ambice stát se slavnou koncertní skupinou.⁷⁹ Karel

⁷⁶ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 25 – 27.

⁷⁷ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 32 – 34.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 39.

Šíp si šel Jiřího poslechnout a překvapilo ho, jak dobře tento devatenáctiletý mladík zpívá. Jiřího Schelingera oslovil a domluvili se na novém angažmá. Z barového zpěváka soulu se stal kavárenský zpěvák, který začal zpívat pop. Kalousova představa se nenaplnila, neboť pro Jiřího Schelingera bylo důležitější, že skupina Faraon měla možnost točit desky. Karel Šíp hledal nový singl, který by natočil pro Supraphon. Vybral si mezi již napsanými písničkami ze šuplíku skladatele Jaroslava Uhlíře a textaře Zdeňka Svěráka.

Píseň *Holubí dům*, kterou zná i v současné době asi každý, nebyla původně psaná pro tak neznámého zpěváka jako byl Jiří Schelinger, ale Jaroslav Uhlíř si tuto skladbu schovával pro známějšího umělce. V té době J. Uhlíř písničkami zásoboval Jiřího Štědrone, Jaromíra Mayera nebo Aleše Ulma, ale když slyšel *Holubí dům* v podání Schelingera, který svůj hlasový projev doprovodil na kytaru, rozhodl se dát píseň jemu. Jaroslav Uhlíř nastoupil do Faraonu jako hráč na piano. Zdeněk Svěrák vzpomíná v dokumentu *Holubí Andante* na psaní textu a rozpomíná se, že psal slova na už zkomponovanou melodii, která měla dlouhé noty a musel ji osadit několika dlouhými slabikami. Pan Svěrák vsadil do slov písně své dětství a dospívání, kdy jeho tatínek choval holuby a toto období má spojené ze zvukem holubích křídel, když vzlétají. Jiří Schelinger do písně zrál, trénoval ji asi půl roku, ale dokonale se zvládl vcítit do pocitů vzpomínek vyprávění starého člověka.⁸⁰ *Holubí dům* byl na desce vydán roku 1973 na Mezinárodní den žen, na druhé straně gramodesky byl hit *René, já a Rudolf*. Karel Šíp zde hraje na baskytaru, ale dodává, že kdykoliv vzal Jiří Schelinger basu do ruky, zahrál na ní lépe.⁸¹ *Holubí dům* je s Jiřím Schelingerem neodmyslitelně spjat, ale je také známé, že tuto píseň při svém pozdějším účinkování s Františkem Ringo Čechem zpíval nerad. Avšak nejspíš proto, že se hodlali s F. R. Čechem posouvat dál a hudebně „přitvrzovat“ a neměli v úmyslu se vracet ke starým melodiím. Přesto právě díky tomuto hitu dolétlo Schelingerovo jméno k Františku Ringo Čechovi.

Kromě písně *Holubí dům* nazpíval Jiří Schelinger pro skupinu Faraon například singly *Boty dřevavý*, *Dráty pletací*, *René, já a Rudolf*, *Šlapací kolo* apod. Složení kapely roku 1973, kdy Jiří působil ve Faraonu bylo: Karel Šíp – vedoucí kapely, baskytara, Jaroslav Uhlíř – varhany, Jiří Schelinger – sólová kytara a zpěv, Zbyněk Šemnický – bicí, Václav Milota – tenorsaxofon, flétna. Když V. Milota ze skupiny odešel, nastoupil za něj Jan John, který hrál na různé bicí a kytaru.

Předtím než Jiří Schelinger nastoupil do Skupiny Františka Ringo Čecha působil F. R. Čech v divadle Semafor. Zformoval zde pod záštitou divadla kapelu, která měla doprovázet

⁸⁰ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. 1997.

⁸¹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s 41.

semaforské zpěváky. Pseudonym „Ringo“ si přidal kvůli své náklonnosti k Ringu Starrovi z Beatles. František Ringo Čech se snažil Ringo Starrovi co nejvíce podobat. Proto kopíroval jeho pohyby při hře na bicí, za kterými seděl ve skupině Olympic. František Ringo Čech obsadil do uskupení Miloše Nopa, Jiřího Kaleše, Jana Reinera a svého bratra Svatopluka Čecha. Tato formace se v průběhu let měnila. Jako doprovodná kapela vystupovali s Miluškou Voborníkovou, Pavlem Bobkem, Nadou Urbánkovou, Janou Rybovou a Jiřím Helekalem. Skupina nesla progresivní název Shut Up a měla možnost vystupovat v televizi v pořadu *Návštěvní den Šimka a Grossmanna* a *Hop dva tři*. Jejich repertoár tvořily převzaté anglo – americké hity, které ale zpěváci ze Semaforu interpretovali s českými texty. Pro kapelu Shut Up bylo prospěšné, že měla i zájezdní představení, a že se jejich písničky nahrávaly na desky Supraphonu. Když do Shut Up nastoupil roku 1970 Jiří Korn, skupina začala směřovat k popovému žánru.⁸²

František Ringo Čech neměl v plánu v Semaforu zůstat. Stejně to ale necítili členové Jiří Kaleš a Jan Reiner, kteří naopak v Semaforu minili působit i nadále. Místo nich se ujal kytary Petr Rezek. Hledal se i zpěvák, neboť Jiří Korn začal hrát v kapele Olympic na baskytaru. F. R. Čech oplýval dovedností přizvat k sobě vždy výborné zpěváky a nabídl angažmá Viktoru Sodomovi, který již prošel zkušeností se skupinou Matadors.⁸³ Nyní když se F.R. Čech již nemusel vázat na zaměření a styl divadla Semafor měl volnější ruce při repertoárovém či žánrovém výběru. Aby mohl hrát i žánry, které se režimu v sedmdesátých letech nelíbily, začal uplatňovat taktiku, že zařadil do svého seznamu písniček typ hudby, kterému se tehdy říkalo „bubblegum“. Bubblegumové písně jsou popové, humorné, naivní, roztomilé a texty nenesou žádný hluboký význam. Příkladně tuto charakteristiku vystihují písničky *Parní stroj* a *Žárlivý kakadu*. Záhy se opět měnili členové souboru, protože Rezek s Mertou odešli do jiné kapely. Když František Ringo Čech objevil v Plzni Oldřicha Říhu, ihned mu nabídl spolupráci, neboť velice sympatizoval s tím, jakým způsobem Olda Říha hraje na kytaru. F. R. Čechovi se líbil britský hardrock a O. Říha byl k tomuto stylu nakloněn. Současně přistoupil opět Miloš Nop, který se vrátil z vojny. Františku Ringo Čechovi nevyhovovalo, že je se svými bicími v zadní linii, a proto ze začátku zkrátka umístil bicí dopředu. Později se chtěl stále více podílet na dění na pódiu, a tak bicí přenechal Tolju Kohoutovi a sám se postavil s congem vedle Viktora

⁸² Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/)

⁸³ Tamtéž.

Sodomy, kde mohl uvádět písně a bavit publikum. Formace změnila název na Skupina F. R. Čecha.⁸⁴

V literatuře či pramenech se uvádí dvě verze o začátku Jiřího Schelingerera ve Skupině F. R. Čecha. Jedná se o výpovědi dvou osob. Jedním z nich je Oldřich Říha: „Hrál jsem s Ringovou kapelou asi rok. Nevím, jakou verzi tohoto příběhu má Franta Čech, asi nějakou jinou, ale do kapely jsem Jirku přivedl já. Šel jsem jednou kolem nějakýho krámu, ze kterýho se ozýval Holubí dům. Ani jsem v té době nevěděl, že nějaký Schelinger vůbec existuje. Zjistil jsem si jméno toho kluka a řekl jsem o tom Čechovi. Čech měl takovou svoji filozofii, vždycky když se objevila nějaká konkurence, snažil se ji zničit tím, že ji koupil. Takže nakonec přesvědčil Jirku Schelingerera, aby zpíval s ním. Ze začátku tam byli se Sodomou oba, ale později Sodoma vyšuměl.“⁸⁵

Ano, příchod Schelingerera musel znamenat pozdější odchod Viktora Sodomy. Obchodník Čech měl vymyšlený způsob. V kapele zůstanou oba zpěváci a po dobu dvou let bude Schelinger dělat předskokana Sodomovi, poté se role obrátí a Viktor bude profitovat ze slávy Jiřího. Bývalému Matadorovi se tahle představa nelíbila a odešel.⁸⁶ V knize *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let* je popsána verze, že Viktor Sodoma nejprve z kapely odešel, až poté byl objeven J. Schelinger a bylo mu nabídnuto angažmá. „Když ze skupiny Františka Ringo Čecha odešel Viktor Sodoma, vytušil její kapelník budoucí Schelingerovu popularitu“⁸⁷

Druhou verzi tohoto velmi zásadního seznámení přináší Pavel Chrastina, kytarista z Olympiců. S Jiřím Schelingerem se znali, neboť bydleli v sousedních domech ve stejné ulici. Pavel Chrastina vypovídá: „Ani nevím, jak mě napadlo dát je dohromady s Čechem. Věděl jsem, že Franta se chystá přitvrdit a připadalo mi, že Jirka má na to správněj hlas. Sodoma, ktorej u něj tehdy zpíval, byl spíš na Tygry z Indie nebo Parní stroje (sic! – názvy písní). Představil jsem Jirku Čechovi asi na nějakým mejdanu v Delta klubu, Pak už se hejbalo všechno samo.“⁸⁸

V dnešní době, těžko usoudit, kdo hrál zásadnějši roli. Je možné, že Pavel Chrastina i Oldřich Říha Františka Ringo Čecha upozornili na Jiřího Schelingerera ve stejné chvíli. Důležité ale je, že se tyto dvě osoby, které obě inklinovaly k rockovému až hardrockovému pojetí hudby, k sobě dostaly a vytvořily umělecký tandem. Pro Jiřího Schelingerera to znamenalo obrovský vzestup na hudební dráze, neboť F. R. Čech měl dobré manažerské schopnosti. V normalizačním období

⁸⁴ Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na www.ceskatelevize.cz/speciaky/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 49.

⁸⁷ SVÁTEK, Luboš – JEHNE, Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999. s. 139.

⁸⁸ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 17.

Československé republiky byla umělecká činnost hlídána a cenzurována, rock do socialistické kultury nezapadal, neboť byl ze západu.

„Čech proto uklidňoval schvalovací komise nezávadnými, bezpohlavními říkankami a žerty a bubblegumovými melodiemi. Díky tomu, i díky velmi širokým kontaktům s tehdejší nomenklaturou, o kterých se již dnes nikomu nechce mluvit, se Čechovi i jeho spoluhráčům dostávalo relativně velkého prostoru v médiích, a tím i finančního profitu, o němž se spoustě jiných skupin mohlo jen zdát.“⁸⁹

Prvním krokem k nastolení popularity Jiřího Schelingerova ve Skupině F. R. Čecha bylo účinkování v televizi. Dopomohlo k tomu přátelství televizního dramaturga Ivo Paukerta, Karla Vlacha a Václava Zahradníka s F. R. Čechem. Třetina československého národa se seznámila s písní *Švihák lázeňský* v podání J. Schelingerova.⁹⁰

Dalším počinem k rozjezdu a udržení úspěchu kapely byl dobrý manažer, kterým byl jako první Ladislav Vostárek, jehož vystřídal František Janeček. Frantu Janečka přímo oslovili Jiří Schelinger s Františkem Ringo Čechem, neboť věděli, že v oblasti manažerů, je jeden z nejlepších a posune kapelu hodně dopředu. Sjednal například turné v Rusku a zajistil skupině, že budou dělat předskokana kapele Smokie v Polsku.⁹¹ Spolupráce s manažerem Františkem Janečkem byla nakonec ukončena, protože Skupina Františka Ringo Čecha si úspěšně počínala i bez práce manažera.

S aktivní hudební činností, jakou vytvářela Skupina Františka Ringo Čecha, přicházela různá ocenění. Nejznámější a nejpoblárnější byla soutěž Zlatý slavík. Poprvé byla tato anketa vyhlášena v čísle padesát časopisu Mladý svět koncem roku 1962. Čtenáři hlasovali pouze v kategorii zpěvák /zpěvačka roku a písnička roku. Hudebně oceňovat zpěváky napadlo tehdejšího redaktora Mladého světa Ladislava Smoljaka.⁹²

Je nutno říci, že podle F. R. Čecha byla soutěž manipulovaná ze strany komunistického režimu.

„Komunisti si vzali výsledky na kulturní oddělení ÚV a tam si je upravovali k obrazu svému.“⁹³

„(...) komunista vždycky určil, co má jak dopadnout.“⁹⁴

Jiří Schelinger se až do své smrti roku 1981 umísťoval do desátého místa. Roku 1974 odstartoval na pozici deváté. Od roku 1974 bylo ve Zlatém slavíku novinkou udílení Bílé vrány za nejlepší album a nejlepší singlovou nahrávku. Ocenění udělovala porota složená z hudebních

⁸⁹ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 18.

⁹⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 51.

⁹¹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 57.

⁹² ROHÁL, Robert. *Slavíci a slavice: Zlatý a Český slavík 1962-2008*. Praha: Daranus, 2008. s. 8.

⁹³ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 68.

⁹⁴ Tamtéž.

kritiků a jiných odborníků, mezi nimiž byli Lubomír Dorůžka, František Horáček, Oldřich Janota, Leo Jehne, Čestmír Klos, Josef Kotek, Aleš Sigmund a Stanislav Titzl.

Ve čtrnáctém ročníku Zlatého slavíka roku 1975 se umístil Jiří Schelinger na čtvrté příčce a stal se „Skokanem roku“, bylo mu zasláno 11 693 hlasů. Následující tři roky obsadil Schelinger páté místo a navíc si v období od června 1977 do června 1978 vedl nadmíru dobře v žebříčcích prodeje desek u Supraphonu, neboť byl na druhém místě hned za Karlem Gottem. V období mezi léty 1976 až 1978 natočil J. Schelinger singly: *Šípková Růženka, Sníh a Mráz, Já se mám, Léto s tebou, Trambus, Zpověď, Evženie, Ptají se lidé, Moudrý strýček Věna, Švihák lázeňský, Znáš ten dům, Lidé jako my, Holka bláhová, Tréma, Praví muži zkušení, Což takhle dát si špenát, Závodník, Sloní buggy, Krev neklidná.*

Ve stejném roce kdy se natáčela deska *Hrr na ně* sjednal manažer František Janeček nebo Michal Zelenka kapele koncertní turné po Sovětském svazu. Předtím než se skupina do Sovětského svazu mohla vydat, musela zahrát před výběrovou komisí, která určila, zda – li nebudou kazit ruskou mládež. Skupina byla komisí schválena, ale bylo jí uděleno pár rad jak se na jevišti chovat nebo spíše nechovat. A museli do svého repertoáru zařadit ruskou lidovou píseň *Stěnka Razin*. František Ringo Čech k tomuto dodává: „Všude jsme se s Jirkou zavazovali k tomu, že nebudeme hrát nahlas, budeme slušně oblečení a nebudeme se na jevišti zmítat.“⁹⁵

Kromě písničky *Stěnka Razin* tvořilo hlavní linii repertoáru „elpičko“ *Hrr na ně*. Kapela během šesti týdnů navštívila řadu měst a potýkala se s většími či menšími úspěchy. Důležité ale bylo, aby nebyli ze Sovětského svazu odvolaní a poslaní zpět do Československa, znamenalo by to zákaz kapely na domácím poli. I když byla kapele několikrát změněna trasa, měli v Sovětském svazu úspěch, neboť tamější lidé rockovou muziku znali a měli přehled o zahraničních hardrockových kapelách. Turné po Sovětském svazu byl obrovský „kšeft“. Kapela odehrála třicet koncertů a za každý dostala osm set rublů. Navíc si zlepšila svůj politický kredit.

Poté následoval další koncert v zahraničí. Skupinu F. R. Čecha čekala v Polsku čtrnáctidenní šňůra koncertů jako předskokany anglické kapely Smokie. Vše zajistil Michal Zelenka, který měl už zkušenosti s koncertní činností v Polsku a měl zde mnoho kontaktů. Skupina F. R. Čecha byla z nabídky nadšená, ale čekala je ještě přehrávka před zahraničním manažerem Smokie, který měl konečnou pravomoc skupinu odmítnout. J. Schelinger s kapelou zahrál britskému manažerovi jejich běžný repertoár a okamžitě se zalíbili. Být předskokanem je nevděčný úkol, publikum se těší na vystoupení kapely, jejíž jméno dominuje na plakátě, a tak se může stát, že ostatní kapely jsou nemilosrdně vypískány z pódia. Skutečnost, že Skupina F. R. Čecha jako předskokan strávila na jevišti polovinu času než bylo obvyklé při jejich normálním

⁹⁵ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 101.

koncertním programu, umožnila vybrat ty nejlepší kousky z repertoáru a důsledkem toho se u Poláků dočkali i potlesku.⁹⁶ Skupina F. R. Čecha hrála na aparaturu kapely Smokie a slyšet vlastní hudbu z naprosto rozdílných reprobeden, než na které byla skupina zvyklá, vyvolávala z jednoho ohledu obavu, že by mohla být slyšet případná chyba některého z hráčů, ale na druhou stranu se na tuto kvalitní zahraniční aparaturu hrálo lépe.⁹⁷ Setkání anglické a české skupiny dalo Jiřímu Schelingerovi zkušenosti a přineslo řadu nových poznatků, jenž kapela využila při nahrávání dalšího alba *Nám se líbí*. František Ringo Čech popisuje poměr slovy: „Smokie totiž hráli decentní dynamickou muziku. Až u nich jsem si uvědomil, jak se dají hrát znamínka. Zatímco my vlítli na jeviště a řezali do toho jak hluchý do vrat. Oni nám dávali lekce.“⁹⁸ Skupina F. R. Čecha odpozovala několik technik a kapelu Smokie při svých následujících koncertech napodobovali. Zpěvák Chris Norman udělil rady Jiřímu Schelingerovi ohledně péče o hlasivky a všeobecně mu poskytl poučení jak se starat o celé tělo.

V roce 1980 se František Ringo Čech nadobro stáhl z pódia. Už ho nenaplňovalo objíždět velké množství koncertů. Místo aktivního hraní se začal více věnovat tvůrčí činnosti. Stále psal pro Skupinu F. R. Čecha texty, zprostředkoval koncerty, nahrávání ve studiu a vystupování v televizi. Jako kapelník nastoupil Milan Schelinger, bratr Jiřího, který současně hrál na druhou elektrickou kytaru.⁹⁹ Jiří Schelinger v té době dokázal kapelu vést a ostatní členové ho respektovali, ale i tak se s Františkem Ringo Čechem scházel a radil. Přípravovalo se album *Zemětřesení*.

Poslední vystoupení Jiřího Schelingera se odehrálo roku 1981 ve společnosti Regula Pragensis, u níž byl Jiří Schelinger zakládajícím členem. Spolek Regula Pragensis vznikl na popud emigranta Viktora Faktora, který se roku 1977 vrátil ze Spojených států amerických. Hlavním cílem tohoto uskupení nebyla disidentská činnost. Jistý politický odpor se zde nacházel, ale spíše slabého ražení.¹⁰⁰ „Spíše se jednalo o skupinu lidí, která se rozhodla vybědnout z tehdejšího všeobecného úpadku pomocí vzájemných schůzek a debat.“¹⁰¹ Regula Pragensis vydávala časopis a existuje i v současnosti. Jiří Schelinger se ve spolku vzdělával, četl knihy například o východní filozofii. Na tento impuls se přiklonil k buddhistické víře, stal se vegetariánem. Bratr Milan Schelinger také vstoupil do Reguly Pragensis a v *Příbězích slavných* se k poslednímu vystoupení Jiřího Schelingera vyjadřuje: „Na jaře v jednaosmdesátém jsme se rozhodli, že uděláme takový malý překvapení pro naše kamarády z Reguly Pragensis, který v tý

⁹⁶ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 112 – 113.

⁹⁷ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 117.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 142 – 143.

¹⁰⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 148.

¹⁰¹ Tamtéž.

době dělali u vodních zdrojů v terénu. Tenkrát dělali na jihočeských Blatech. A že je překvapíme v hospůdce, v který ten den seděli. To jsme věděli s jistotou a připravili jsme si takovou taškařici, vypadalo to trochu goticky. Jeden byl jako pěstec, krysař a mnich. Svíce jsme měli připravený. Přijeli jsme tam a paní hostinská, kterou jsme odchytili na chodbě nám zhasla hospodu a do té setmělý hospody, kde seděl stůl místních a stůl těch čerpařů jsme vnikli v této iluminaci. Trochu jsme tam zahráli a míhali jsme se v tom komíhavým světle. Kdo mohl tušit, že to bylo Jirkovo poslední vystoupení.“¹⁰²

Tohle malé vystoupení Jiřího Schelingerera se odehrálo 30. března. Za několik dní odjel na natáčení do Slovenské televize v Bratislavě. Slovenská televize si přála, aby přijel sám – bez kapely. Dne 13. dubna došlo k tragické události, při níž Jiří Schelinger zemřel.

5 Diskografie Jiřího Schelingerera

První LP deska se jmenuje *Báječní muži*. Na albu se spolupodílel ještě zpěvák Viktor Sodoma, který ve Skupině F. R. Čecha strávil tři a půl roku. Objevují se jak melodie, jenž si členové kapely složili sami, tak i cover verze. Například Oldřich Říha napsal písně *S pomocí přátel*, *Sólo pro housle*, *Láska na první pohled* nebo Jan Obermayer složil písničku *Tornádo*. Na desce účinkují: Oldřich Říha – kytara, Miloš Nop – piano, Petr Michalík – baskytara, Jiří Jirásek – bicí a František Ringo Čech s Jiřím Schelingerem. Uvádí se počet 20 856 prodaných kusů, avšak informace nemusí být přesné, neboť se tyto záznamy v Supraphonu vedly ručně. Deska se skládá z dvanácti songů: 1) Nazpívané Jiřím Schelingerem: 1. *Báječní muži* (Iommi - Osbourne - Butler / F.R.Čech), 2. *Kupte zvíře* (A. Blakley - L.Hawkes / F.R.Čech), 3. *S pomocí přátel*, 5. *Sólo pro housle*, 6. *Namále mám* (J. Lennon - P. McCartney / J.Grossmann), 8. *Láska na první pohled*, 9. *Dělám hů* (T. Stamp / F.R.Čech), 10. *Tornádo* nebo 2) Nazpívané Viktorem Sodomou: 4. *Pták Luptylák*, 7. *Milostná píseň*, 11. *Pokoj mi dejte a nechte mě spát*, 12. *Bafff*

Natočení druhé LP desky s pojmenováním *Nemám hlas jako zvon* předcházelo nahrání několika singlů. Mezi ně patřily písně s názvy *Tak at'*; *At' jdou dál*; *Proč potápeč pláče*; *Jabloňový list*; *Kupte zvíře*; *Sim-sala-bim*; *Formule*; *Matko má, nedovol*; *Co je to mezi námi*; *Jsem svítání*; *Já to vím*; *Dělám hů*; *Tornádo*; *Jedu s Čedokem*.

Samotné singly se velkolepě prodávaly, ale kapela chtěla natočit celé „elpíčko“. František Ringo Čech o to usiloval u nahrávací společnosti Supraphon, ale ta měla ve svém edičním plánu

¹⁰² Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. 1997.

věci ušlechtilější, jemnější, uhlazenější a vybranější než byl chraplavý hlas zpěváka Schelingera.¹⁰³

I když si muzikanti vydělávali koncertováním, natočit desku bylo Čechovo a Schelingerovo přání, a tak obchodník František Ringo Čech vyřešil problém tím, že oslovil nahrávací společnost Panton a v knize *Jiří Schelinger: Život a ...* to popisuje následovně: „Co ti teď řeknu, je klasickým důkazem toho, jak to měli bolševici blbě vymyšlený a ve všem panoval bordel. Já měl totiž exkluzivní smlouvu pro firmu Supraphon a zároveň exkluzivní smlouvu pro firmu Panton. Tady byly jediné dvě konkurenční firmy a já měl u obou exkluzivní smlouvu. Samozřejmě, že jsem oběma slíbil, že nebudu vydávat u té druhé, ale současně jsem vydával u obou. Nikomu to nevadilo.“¹⁰⁴

Na desce *Nemám hlas jako zvon* již není slyšet hlas zpěváka Viktora Sodomy, který předtím se Skupinou F. R. Čecha už spolu s Jiřím Schelingerem nahrál „elpičko“ *Báječní muži*.¹⁰⁵ Vztahy v kapele byly kamarádké. Na kytaru hrál Stanislav Kubeš, jenž nastoupil po O. Říhovi, kterého F. R. Čech vyhodil. Stanislav Kubeš byl výtečný kytarista a dokázal dokonale zahrát vše, co Jiří Schelinger napsal. Navíc dovedl do kapely dalšího vynikajícího hudebníka, baskytaristu Jana Kavaleho, který se připojil až u alba *Hrrr na ně!*. Na bicí hrál Jiří Stárek, ale uměl znamenitě hrát i na klavír a měl absolutní hudební sluch. Rockoví hudebníci museli opatrně zacházet zejména s baskytarou a bicíma, neboť tehdejší kompakty nebyly příliš technicky dokonalé. „Pokud totiž nebyla splněna zvuková norma, deska vyhazovala přenosku“¹⁰⁶

Vydaná alba ani předchozí singly nebyly podle představ tandemského dua. Skládalo se z několika žánrů a jednotlivé písničky byly od různých autorů. Deska obsahuje dvanáct písniček v celkovém čase 41 minut a 55 sekund. Písňe jdou za sebou následovně 1. *Miminko* (C. Graszmann/ F. R. Čech), 2. *Hledám cestu zpátky* (Dan Fardon/ F. R. Čech), 3. *Vnímám* (Jiří Schelinger/ Pavel Vrba), 4. *Metro, dobrý den* (Butter – Iammi – Osborne – War/ F. R. Čech), 5. *Že ho neznám, jsem vážně rád* (Howard Barnes – Robertson/ Miroslav Černý), 6. *Perpetuum Mobile* (Pavel Skalický/ F. R. Čech), 7. *Misaluba* (Cyan/ F. R. Čech), 8. *Pojď* (Neil Young/ F. R. Čech), 9. *Nemám hlas jako zvon* (Jiří Schelinger/ Karel Šíp), 10. *Kluci už je to tady* (Carlos Santana/ F. R. Čech), 11. *Bud' s námi dál* (Oldřich Říha, Václav Hons), 12. *V baloně* (Josef Kůstka/ F. R. Čech). Na LP desce *Nemám hlas jako zvon* byla sestava Skupiny

¹⁰³ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 62.

¹⁰⁴ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 64.

¹⁰⁵ Biografie. [cit. 24. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/)

¹⁰⁶ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 88.

F. R. Čecha ve složení: Stanislav Kubeš - kytara, Jiří Stárek – bicí, Alexander Čihař – baskytara, Radim Smetana - Piano, Jiří Schelinger – zpěv a František Ringo Čech.¹⁰⁷

Roku 1975 vyšla deska, u níž se název odvodil podle titulní fotografie desky. Původně se jednalo o bezejmenný sampler, který byl složen ze supraphonských singlů Skupiny Františka R. Čecha a písní vzniklých pro Československou televizi. Složení kapely je stejné jako u druhé desky *Nemám hlas jako zvon*. Třetí deska dostala název **Ovoce z naší zahrádky** a obsahuje skladby: 1. Já se mám (Jiří Schelinger), 2. Sim- sala- bim (Jack Goldbird), 3. Ptají se lidé (Jan Obermayer), 4. Formule (Miloš Nop), 5. Co je to mezi námi? (Oldřich Říha), 6. Švihák lázeňský (Václav Zahradník), 7. Evženie (Jiří Schelinger), 8. Léto s tebou (Jiří Schelinger), 9. Moje oči bloudí (Pavel Skalický), 10. Držte se módy (Jiří Schelinger), 11. Moudrý strýček Věna (Bohuslav Ondráček), 12. Matko, má nedovol (Jiří Schelinger). Texty napsal František Ringo Čech. Písně *Moudrý strýček Věna* a *Švihák lázeňský* byly nahrány Orchestrem československé televize, který řídil Václav Zahradník. Pod taktovkou Václava Hybše a za pomoci jeho orchestru se nahrála písnička *Moje oči bloudí*.

Do roku 1977 a vydání čtvrtého alba předcházelo natočení singlů: *Šípková Růženka, Sníh a mráz, Já se mám, Léto s tebou, Trambus, Zpověď, Evženie, Ptají se lidé, Moudrý strýček Věna, Švihák lázeňský, Znáš ten dům, Lidé jako my, Holka bláhová, Tréma, Praví muži zkušené, Což takhle dát si špenát, Závodník, Sloní buggy a Krev neklidná*.

Po několika úspěšných singlech bylo opět vysloveno přání natočit si nové LP. Jeden celek, podle představ dvojice Čech – Schelinger. V roce 1977 byli u firmy Supraphon lidé, kteří k natočení desky dopomohli. Byli jimi Vítěslav Hádl a Jiří Havelka. Čtvrtá deska s názvem **Hrrr NA NĚ.....** vznikla už za vedení Jiřího Havelky, který se za dva roky podílel i na LP *Nám se líbí*. F. R. Čech na oplátku nabídl Jiřímu Havelkovi, aby Jiřímu Schelingerovi napsal píseň (*Sníh a mráz*). Veškerou hudbu na desce *Hrrr na ně!*, kromě jedné písně, složil J. Schelinger a text napsal F. R. Čech. Poslední skladbu *Divné tušení* složil Jiří Stárek. Skládání vynášelo tantiémy

a vyplácení OSY. Jiří Schelinger nejprve složil hudbu a potom se F. R. Čech trefoval do melodie textem. Jiří Schelinger si při skládání nechal někdy poradit od ostatních členů kapely nebo vyhověl požadavkům textaře, aby mu slova lépe zapadala do tónů.

Po tvůrčí činnosti skladatele a textaře přišla na řadu celá kapela, aby nové písničky nazkoušeli. F. R. Čech měl nejčastěji výhrady k tempu nebo k improvizacím, neměl v úmyslu ponechat nic náhodě a všechno chtěl mít připravené a promyšlené. Nebo se čas od času stalo, že

¹⁰⁷ Biografie. [cit. 24. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/).

František Ringo Čech nedokázal určit umístění refrénu, což je u písničky problém.¹⁰⁸ I když skupina desku v nahrávacím studiu Supraphon úspěšně natočila, neměla jistotu, že obstojí edičním plánem. Naštěstí „elpíčko“ nakonec prošlo a první hardrocková LP deska na československém území mohla vyjít. Sen se splnil Jiřímu Schelingerovi a Františku Ringo Čechovi, protože dosáhli toho hrát vlastní tvorbu. Uvádí se počet 87 020 prodaných kusů, avšak informace nemusí být přesné, neboť se tyto záznamy v Supraphonu vedly ručně.

Kompakt zahrnuje skladby: 1. *Violo, jsem cellista!*, 2. *Lásky splín*, 3. *Kdo ví*, 4. *Sirána*, 5. *Kartágo*, 6. *Mám rád lidi*, 7. *Lucrezia Borgia*, 8. *Perfektní ženich*, 9. *Já jsem vrchol skromnosti*, 10. *Divné tušení*. Kromě písniček obsahuje deska i mluvené slovo, které je vloženo mezi skladby a album tematicky sjednocuje i odlehčuje ponurejší a smutné písně.

Pátá deska s názvem *Nám se líbí* byla nahrána mezi 5. a 17. červnem roku 1978 v pražském studiu Mozarteum. Tato práce se již zmiňuje o vlivu skupiny Smokie, který se na čtvrté desce projevoval přidanými akustickými nástroji. Ve Skupině F. R. Čecha ale žádné akustické instrumenty nefigurovaly, a tak byli k natáčení přizváni Oskar Petr, Petr Kalandra, Jan Hrubý a Jiří Tomek, který se postavil za conga. Oskar Petr a Petr Kalandra, známí ze skupiny Marsyas, hráli na akustickou kytaru a P. Kalandra navíc ještě na foukací harmoniku. Jan Hrubý, jenž působil v souborech Etc... a Framus 5, ovládal elektrické housle. František Ringo Čech vládl bicím či timbales a rovněž psal texty. Kromě hostujících muzikantů na desce účinkovali členové kapely Stanislav Kubeš, Jan Kavale a Jiří Stárek. Skupina se posouvala dopředu jiným směrem, přirozeně zrála. Hudba Jiřího Schelingerova i texty Františka Ringo Čecha šly do větší hloubky. Definitivně opustili bubblegumové melodie a texty. Jiří Schelinger zpíval texty procítěněji a zřejmě se zde už projevoval vliv Viktora Faktora, bratra druhé ženy Jitky Poledňákové Schelingerové. Změny měly vliv i na fanoušky, byli překvapeni, že z nového alba neslyší tvrdý hardrock. U některých posluchačů mohlo dojít k odcizení, ale bylo tomu i naopak.¹⁰⁹

Po dokončení desky ze skupiny odešel bubeník Jiří Stárek a k velké nelibosti Jiřího Schelingerova nebo Františka Čecha přešel do kapely Katapult, tehdejší největší konkurence Skupiny F. R. Čecha, která jim ubírala práci i fanoušky. Místo Jiřího Stárka nastoupil do kapely Josef Havlíček.¹¹⁰ Kapela měla při tvorbě a nahrávání *Nám se líbí* mezery ve zkoušení a do alba chyběly tři písničky. Z tohoto důvodu neskládal hudbu pouze Jiří Schelinger, ale i ostatní členové skupiny. Z Jiřího Schelingerova se stále více stávala vůdčí persona s jasnou vizí do budoucna. Někdejší Schelinger – bubblegumový interpret nyní dokázal řídit zkoušky, vést kapelu a František Ringo Čech se pomalu stahoval z pódia do tvůrčího ústraní.

¹⁰⁸ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 79.

¹⁰⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 123.

¹¹⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 124.

Deska obsahuje deset skladeb: *Jaro* (Schelinger/Čech), *Nesmím znát prý její jméno* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Nestálost* (Schelinger/Čech), *Čas* (Schelinger – Stárek/Čech), *Láska* (Schelinger/Čech), *Bílý sníh létá* (Stárek/Čech), *Bral jsem to vážně* (Schelinger/Čech), *Zima* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Pohřeb přítele* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Nám se líbí* (Schelinger – Stárek/Čech). Uvádí se, že se prodalo 103 681 desek *Nám líbí*, avšak informace nemusí být přesné, neboť se tyto záznamy v Supraphonu vedly ručně.

Natočení dalšího alba předcházelo vydání velké řady singlů. Všechny SP desky s těmito po dvou obsahujícími singlech byly po smrti Jiřího Schelingera shromážděny na jednotlivá alba. Skupina Františka R. Čecha natočila v letech 1978 – 1981 singly: *Tvůj první velký kluk jsem já*; *Hop a je tu lidoop*; *Kolem mne je lidí*; *Už mě nelíbej*; *Znám tisíc důvodů*; *Tak ahoj, mini*; *Neskutečná*; *Nám se líbí*; *Už není pro mě k máni*; *Jahody mražený*; *Jsem prý blázen jen*; *Létáme Franta – já, létáme ova dva*; *Což to není krásné*; *I Love You Mädchen krásné*; *Holubí dům*; *Ona se brání*; *Paní v černém*; *Jsi prostě nejlepší*; *Lupič Willy*; *Co dělá Indián*; *Alchymista a Sen*.

Už počáteční okolnosti nasvědčovaly tomu, že šesté album *Zemětřesení* nebude natočeno. Po Chartě 77 to vypadalo, že se na začátku osmdesátých let bude schylovat k revoluci. Proto i název *Zemětřesení* jako předzvěst otřesu režimu a nastolení nových věcí. Vládnoucí politická strana tak chtěla znovu předvést svou sílu a snažila se všechny odpůrce zneškodnit. Jiří Schelinger s body Charty 77 sympatizoval, avšak od Františka Ringo Čecha věděl, že ji nesmí podepsat, neboť by to znamenalo konec skupiny. Zatímco František Ringo Čech se snažil komunistické hnutí nijak neprovokovat, Jiří Schelinger nemohl pocity udržet, a tak se stávalo, že na pódiu při vystoupení hlásal do mikrofonu různá protirežimní hesla. F. R. Čech se to snažil skrýt mezi hlasitější bicí. V tomto období, roku 1980 - 1981, začali na koncerty chodit šestnáctiletí mladiství. Milan Schelinger v dokumentu České televize *Kdo je kdo* si vysvětluje tuto situaci tím, že Jiří Schelinger získal novou generaci posluchačů.¹¹¹

Jiří Schelinger se dal do vymýšlení osnovy svých vystoupení a začal F. R. Čechovi podávat návrhy, o čem by chtěl zpívat. Možná kdyby v dubnu roku 1981 nezemřel, začal by si i texty psát sám.¹¹² Zdokonaloval se navíc v hudebním vzdělání, když své zkušenosti rozšířil o znalost not. František Ringo Čech reaguje na otázku, jestli by Jiří Schelinger nezačal za nějaký čas komponovat vážnou hudbu, slovy: „O tom jsem už hovořil. Dostalo by se to do takových

¹¹¹ *Kdo je kdo – Jiří Schelinger*. Dokument České televize. 1995.

¹¹² BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 131 – 132.

forem, že by Jiří Schelinger během patnácti let skončil u psychedelické muziky. Nepsal by smyčcová kvarteta nebo symfonie, ale zvláštní útvary.“¹¹³

Lze jen polemizovat jaký by deska přinesla úspěch, kdyby byla Skupinou F. R. Čecha nahrána. Některé písně z alba se bohužel nedochovaly, ale jsou i takové, které mohou podat výpověď. Dochovanými kusy nazpívanými Jiřím Schelingerem jsou například *Hodina H*, *Hostina*, *Alchymista* nebo *Sen*. Nicméně je možné, že světlo světa spatří další písničky, které časem někde znovuobjeví František Ringo Čech nebo Stanislav Kubeš.

„Skupina se pak pokoušela o dokončení alba se zpěvákem Jiřím Hoppem, ale vše skončilo jediným SP deskou s písněmi *Zemětřesení* a *Strážce majáku*. Teprve v roce 1993 natočila podstatnou část projektu čtveřice Aleš Brichta, Miloš Dodo Doležal, Vlasta Henych a Štěpán Smetáček.“¹¹⁴

Po smrti Jiřího Schelingera se roku 1983 do prodeje dostala SP deska se singly *Sestra má mě hýčká* a *Díky za všechno, mámo má*. V následujících letech bylo vydáno několik kompaktních disků (dále CD) s různými výběry z repertoáru Jiřího Schelingera. První výběrové CD sestavil Milan Schelinger roku 1990 a dostalo název *Holubí dům*, vydalo jej nakladatelství Supraphon. O rok později vyšlo CD z Pantonu *Hledám cestu zpátky*. V roce 1993 vyšel supraphonský výběr obsahující singly z let 1972 – 1978. V roce 1977 vyšel výběr s názvem *Holubí dům*, který zahrnoval rockové písně z let 1973 – 1976. O rok později se do prodeje dostala další část rockového výběru z let 1976 – 1980, jmenuje se *Lupič Willy*. Pozadu nezůstal ani popový výběr. V roce 1999 vyšlo CD *Švihák lázeňský* a obsahoval popové skladby z let 1972 – 1979. Za nějaký čas přišel Milan Schelinger s informací, že existují nahrávky, které dosud nebyly vydány. Toho využil editor Miloš Latislav a nahrávky sestavil na kompaktní disk s názvem *Jsem svítání*. V roce 2001 vyšel další výběr *Holubí dům*. V roce 2003 vzniklo album s názvem *Ty nejlepší 1973 – 1981/Jahody mražený* podle editora Pavla Víška. V roce 2007 bylo sestaveno DVD *Holubí dům*, jenž obsahuje dvacet čtyři klipů Jiřího Schelingera a bonus v podobě mluveného slova Františka Ringo Čecha. DVD zahrnuje hudební klipy: 1. *Ptají se lidé*; 2. *Sim-sala-bim*; 3. *Lidé jako my*; 4. *Jahody mražený*; 5. *Moje oči bloudí*; 6. *Což takhle dát si špenát*; 7. *Bača to nepřežil*; 8. *René, já a Rudolf*; 9. *Lupič Willy*; 10. *Léto s tebou*; 11. *Znám tisíc důvodů*; 12. *Tak nehraj dál*; 13. *Sestra má mě hýčká*; 14. *Dělám hů!*; 15. *Moudrý strýček Věna*; 16. *Kartágo*; 17. *Já se mám*; 18. *Jen ty, právě ty*; 19. *Sloní bugy*; 20. *Holubí dům*; 21. *Evženie*; 22. *Hudba radost dává*; 23. *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*; 24. *Nám se líbí*.

¹¹³ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 135.

¹¹⁴ MARTINKA, Roman. Obal z alba *Lupič Willy*. Bonton, 1998.

6 Analýza repertoáru Jiřího Schelingerera

Rocková hudba přinesla nový hudební i sociální fenomén. Byla to hudba určená jedné generaci. Skýtala v sobě sílu stmelit různé národnosti, společenské a ekonomické vrstvy. Hudba, které by ostatní nerozuměli nebo rozumět nechtěli. Jedním ze sjednocujících prostředků mladé generace padesátých let a let následujících bylo přání žít svobodně a neangažovat se ve válkách. Z toho důvodu byla rocková hudba nevázaná, hlučná a provokativní. Měla to být revolta proti jakýkoliv autoritám.¹¹⁵ Nejen v Československu nebyla pozitivně přijímána mladá mužská populace s dlouhými vlasy, specifickým životním postojem a oblékáním. Avšak právě v Československu panovaly přísnější nařízení ze strany politického režimu a o to tvrdší postihy, pokud některé z těchto nařízení bylo porušováno. Josef Alan uvádí, že prvním krokem komunistického režimu v této oblasti bylo „ovládnutí správy celé této oblasti, především znárodněním a zestátněním těch institucí, které zajišťují život kultury, tj. nakladatelství, filmu, divadel aj., a dosazením ‚vhodných‘ lidí do jejich čela. Druhým krokem bylo zavedení oficiálních norem do umění, a to jak ideologických, tak estetických. Tento krok nejen posílil možnost kontroly tvorby, ale současně kodifikoval typizaci – a bezděčně tak podporoval průměr a epigonství. Konečně třetí krok – pod heslem ‚Umění masám!‘ - směřoval k masovému šíření oficiálně vybraných autorů a děl, a tedy k formování masového vkusu jako účelové směsi ideologických, osvětových a estetických hledisek.“¹¹⁶

Kdyby v Československu nepanovala normalizace tvořili by Jiří Schelinger spolu s Františkem Ringo Čechem zřejmě jen rockovou muziku. František Ringo Čech hovoří o této situaci v dokumentu *Holubí Andante* následovně: „Poprosil sem Vaška Zahradníka, jestli by mi s Jirkou nepomoh a on udělal tenkrát, zachoval se skvěle, hned mě vzal do první estrády, kterou dělal. Ta byla myslím z Karlovejch Varů, no a hned složil písničku *Švihák lázeňský*, já jsem teda udělal ten text. Jirka si vzal ten slamáček a hůlčičku, objevil se v sobotu večer. Jak se ukážete v sobotu večer v bedně, to je čtyři milióny lidí - vás vidí a bylo vyhráno. Akorát to teda nebyla ta rocková muzika, co jsme chtěli dělat, ale já jsem furt říkal Jirkovi, vydrž, počkej, ještě uděláme pár bubblegumovej věcí a začneme ten šroub utahovat a otočíme všechno o sto osmdesát stupňů do tý rockový muziky. On věděl, že jsou dvě možnosti, kdybychom do toho řízli natvrdo, tak jsme nehráli.“¹¹⁷ Proto byla tvorba Jiřího Schelingerera a Skupiny Františka Ringo Čecha natolik

¹¹⁵ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010. s. 28.

¹¹⁶ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010. s. 41.

¹¹⁷ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. 1997.

schizofrenická. Pokud chtěli oficiálně vystupovat, museli utvářet hlavní proud neboli mainstream a produkovat pop. Popová hudba neprovokovala a nenesla výraz revolty. Její hlavní princip byl, aby se posluchači bavili a nebyli zatíženi vyjádřením nějaké myšlenky, postoje nebo názoru. „Hudebně i textově tíhl buď k adoraci pozitivního a optimistického vnímání světa, truchlivější melodie a pomalejší rytmy pak byly vyhrazeny nešťastným láskám, ale i to jen na úrovni povrchní sentimentality, a ne autentických a silných emocí.“¹¹⁸ Tohle měli na paměti při své tvorbě Jiří Schelinger s F. R. Čechem. V televizním dokumentu České televize s názvem *Holubí andante* situaci popisují slova: „Čechova strategie na poli populární hudby byla vcelku jasná. Jeho spoluhráči i on sám inklinovali spíše k tvrdšímu pojetí, bohužel tehdejší společenská situace takovým prozápadním výletům příliš nepřála. Proto se Čech snažil uklidňovat kulturní komise nezávaznými veršovánkami a bubblegumovými melodiemi. Díky jim a díky rozsáhlým kontaktům se Jiřímu Schelingerovi dostalo velkého prostoru v rozhlasu i televizi.“¹¹⁹ František Ringo Čech vzpomíná v dokumentu *Kdo je kdo* na hudební praxi, kterou s Jiřím Schelingerem zažívali: „My jsme hráli i na tancovačkách. To patřilo prostě k tomu bigboši. Takže takový ty vyumělkovaný šouvy jsme moc neměli rádi a vždycky všude byly scény s hlukem a scény jak jsme oblečení a scény, že se válíme na scéně, že provokujeme lidi a furt si na nás stěžovali. Takže systém byl ten, že jsme přijeli, vyprodali sál, pořadatel se napakoval a hned nás udal.“¹²⁰

V období normalizace nebylo vyjádření osobního názoru možné. Texty se proto uchylovaly k nejrůznějším „únikům“. František Ringo Čech i ostatní textaři psali především texty pro pobavení a o rockový ráz se musela postarat hudební složka. „Přenos konkrétní textové informace není v rocku tím nejpodstatnějším médiem. Důležitější je celkový výraz s prostředky náznaku, gesta, symbol, jejichž význam je dán kontextem, jejichž nositelem může být i zvuk, pohyb.“¹²¹ Charakteristickými znaky, které určí, jestli se jedná o rockovou muziku je rytmika a témb. Pravidelný rytmus a stabilní tempo udržují bicí nástroje, převahuje sudobost. Ostatní nástroje, jenž figurují v rockové hudbě udávají témb. O ten se postará elektrická a basová kytara, případně hlas zpěváka. Ten mívá povahu chraplavého zabarvení. Nejen v případě Jiřího Schelingera označován v období normalizace jako „nemocný“ hlas. A proto, i když zpíval někdy jiný žánr než rock, nesla se rocková hudba všemi schelingerovými písničkami.¹²² Abychom rockovou hudbu mohli definovat jako rockovou, měla by podle Aleše Opekara splňovat několik

¹¹⁸ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010. s. 49.

¹¹⁹ *Příběhy slavných* – Jiří Schelinger. Holubí andante. 1997.

¹²⁰ *Kdo je kdo* – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

¹²¹ OPEKAR, Aleš. Hodnotová orientace v rockové hudbě II.: Funkce a hodnotová kritéria rockové hudby. *Opus musicum*, 1989, č. 5, s. XVIII.

¹²² OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989, č. 4, s. 106.

kritérií. Jedno z nich je hudební. Druhým kritériem je přítomnost názoru autora – zpěváka - tvůrce. „Splynutím tvůrce a interpreta v jedné osobě je v rockové hudbě přirozeným a příznačným jevem. Rockoví tvůrci mluví sami za sebe, je nepřipustné, aby jakožto interpreti předávali sdělení někoho jiného – duchovně nespřízněného tvůrce. Proto se často stává, že v rámci jedné skupiny píše jeden člen hudbu, jiný texty apod.“¹²³

Jako první Jiřího Schelingera do nahrávacího studia přivedl Karel Šíp, který byl kapelníkem skupiny Faraon. Z jejich spolupráce vznikl první **tematický okruh - veselé a legrační bubblegumové písničky**. V dokumentu České televize *Kdo je kdo* hovoří o společné tvorbě s Jiřím Schelingerem a písničce *Dráty pletací* takto: „To byla převzatá písnička od Mungo Jerry a jenom to byl takovej doklad toho, že já jsem měl tyhle ty žertovný popěvky prostě rád a slovní hříčky. A ten Jirka Schelinger měl pro to taky smysl, pro tuhle tu komiku. Takže jsme tenhle styl, ani nevím, co to bylo za styl. Mungo Jerry, to byla taková kapela, co mlátila do kastrólů a vozembouchem a rozladěný piáno a takovej prostě srandovní zvuk. Mně se to líbilo, byl v tom humor, byla v tom legrace, tak jsem to chtěl dělat. *Dráty pletací* a toho typu písni jsme dělali strašnou spoustu.“¹²⁴ V originálním znění písni s názvem *Mighty Man /Mocný muž/* zpívá Mungo Jerry o tom, jak jede po dálnici v novém lesklém autě a v kapse má balík peněz, a je přesvědčen, že se díky tomu seznámí s nějakou dívkou a neustále opakuje, že je mocný muž. Jiří Schelinger v cover verzi s názvem *Dráty pletací* zpívá pouze o své lásce k drátům pletacím. Z části se jedná o píseň, jenž má sloužit pro pobavení posluchače, a částečně bychom mohli i s ohledem na komunistickou kulturní politiku brát píseň angažovaně, neboť v sobě skrývá pracovní poselství. Příklad veršů z písni: //Já jenom jednu velkou lásku mám a ta se neztrácí,/ já jenom jednu velkou lásku mám dráty pletací, já dráty pletací./ Dráty mám a pletu sám, zpívám u práce,/ pletu sám tak jako pán hladce obrace, já hladce obrace.// Píseň *Dráty pletací* byla součástí SP desky společně se singlem *Boty dřevavý* natočená v roce 1973. U obou písni použil Karel Šíp sdružený rým, který nejvíce odpovídal jeho představě žertovných písniček se slovními hříčkami. Příklad zakončení veršů v písni *Dráty pletací /utrácí - dráty pletací, u práce - hladce obrace, neztrácí - dráty pletací/* a písni *Boty dřevavý /tlačí - stačí, dědovi - nový, hrát - rád/*. Hudbu k písni *Mighty Man /Dráty pletací/* složil Ray Dorset.

Písničky skupiny Faraon měly zábavný charakter, který odpovídal estrádnímu humoru československé kulturní politiky v období normalizace. Proto si Karel Šíp opatřil další zahraniční nahrávku a osadil ji českým textem. Dostala název *Šlapací kolo*. V originále se skladba jmenuje *The Pushbike Song* a hudbu napsali bratři Idris a Evan Jones z australské kapely The Mixture.

¹²³ OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989, č. 4, s. 105.

¹²⁴ *Kdo je kdo* – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

Bubblegumová píseň z roku 1970 měla v australské i britské hitparádě obrovský úspěch. Obě verze, australská i česká, v sobě nesou poselství o šlapacím kole, avšak zpěvák z kapely The Mixture zpívá o jízdě na dvojkole a o tom, že ve zpětném zrcátku sleduje svoji krásnou milou. Avšak text Karla Šípa vypráví o cyklistovi, který jede na kole sám a za každého počasí. Před Jiřím Schelingerem uvedl písničku *Šlapací kolo* v roce 1971 zpěvák Jan John, který účinkoval v kapele Faraon. Stejně jako Jiří Schelinger hrál na kytaru a zároveň zpíval, jeho hlas se podobá hlasu Petra Jandy ze skupiny Olympic. Karel Šíp nyní použil střídavý i sdružený rým, například: //Šlapací kolo na půdě leží nevím kdo by ho chtěl,/šlapací kolo je ještě svěží já když ho zřel,/šlapací kolo přežilo století,/šlapací kolo jako blesk poletí. A jedeme dál.//Sám, sám na kolo sám, sám, sám,/sám na kolo usedám a šlapu, šlapu jak šlapat se má,/no já se mám.//

V roce 1973 nazpíval Jiří Schelinger pro skupinu Faraon cover verzi písně *Skydiver /Parašutista/* s názvem *Proč potápěč pláče*. Původní píseň složil a nazpíval Daniel Boone a vypráví o lásce a o rozhodnutí muže stát se parašutistou a snést tak milované ženě modré z nebe. Karel Šíp opět užívá sdružený rým a skladba odpovídá charakteru veselého bubblegumu. Příklad z písně *Proč potápěč pláče*: //Zčista jasna v noze křeč,/já jsem totiž potápěč,/skafandr šitý na míru jak fráček,/běží vlna za vlnou, trčím tu i s harpunou,/ a vy se ptáte proč potápěč pláče.//Hej, hej, kdo mě uslyší,/hej, hej, ať si pospíší,/mám, mám, slzy na řasách, /a volám pá, pá, pá má lásko.// Klipy k singlům *Proč potápěč pláče* a *Šlapací kolo* byly natočeny v prostorách nově vznikajícího metra v Praze. Pojem metro je v práci zmíněno níže v souvislosti s písní *Metro, dobrý den*.

I další písnička se drží zvyků charakteristických pro skupinu Faraon. Kapela Faraon nevytvářela pouze cover verze, neboť k další písni složil hudbu Jiří Schelinger. Text vytvořil opět Karel Šíp. Skladba dostala název *Moje milá má strach z myši* a vznikla také v roce 1973. Písnička s humorem vypráví o fóbii a ženě, která i když pouze slyší slovo myš, zbledne v lících. Její muž dále popisuje úzkost jeho ženy a následně dostane nápad, že jí pomůže a vyléčí ji, aby se myši už nebála. Proto ženě podstrčí několik chroustů a má úspěch protože: //Moje milá má strach z myši, však myši jsou ji bližší,/nežli pár chroustů co jsem jí spoustu dal.//

Ve snaze vyhnout se konfrontaci s komunistickým režimem inklinovaly často rockové texty k apolitické tematice. Jejím příkladem je mimo jiné časté tíhnutí k „ideologicky nezávadné“ nostalgii – objevují se vzpomínky na dětství, dospívání, které volně plynou až ke sklonku života. **Tematický okruh nostalgických a vzpomínkových písniček** by lépe korespondoval s interpretací od starších zpěváků, ale Jiří Schelinger se i přes svůj mladší věk dokázal do pocitů zkušenějšího člověka vcítit a písně podat věrohodně. Jiří Schelinger složil v roce 1973 píseň *Tam za městem*. Text k písničce napsal kapelník Karel Šíp. Jiřího Schelingera

doprovází akustická kytara a vzpomínky kluka nebo muže, jenž se vrací do svého dětství, které trávil za městem. Píseň není příkladem typické tvorby skupiny Faraon, neboť neobsahuje příznačný humor a legraci. Ukázka druhé a třetí sloky z písničky *Tam za městem*: //Ten kluk přepral i přesilu, když důvod pro to měl,/čmáral křídou po domech a rozbil spoustu skel,/jen nerozuměl dospělým a slovům nesmíš smíš,/tak utíkal až za město - měl za ohradou skrýš, tajnou skrýš.//Toužil létat ke hvězdám a ještě dál, létat volně jako pták, ten kluk si tenkrát přál.//

Srovnatelný obsah má skladba *Až přestaneš se ptát*. Písnička je naplněna typickými dětskými otázkami. Text napsal Karel Šíp a je psán pro osobu, která pečuje o dítě a mluví o tom, že teprve až dítě vyroste, nastane pro ni období, kdy bude klidně spát. Slova doprovází akustická kytara a hudba Jiřího Schelingera. Ukázka z písně: //Až přestaneš se prát a prakem střílet na dálku,/až přestaneš si hrát na dvorku s dětmi na válku,/hračky co máš ke střílení uložím v temném sklepení,/pak budu klidně spát, já budu klidně spát.//

Návrat do dětských let pojímá další skladba z roku 1973. Má název *Árie prerie* a také pochází z tvorby dvojice Karel Šíp a Jiří Schelinger. Hudba je ve stylu country blues. Westernové téma se drží i textu a slova jsou následující: //Vracím se údolím zas vracím se do dětských let,/a vítr čechrá mi vlas a můj kuň dává se v let,/v horách i na dolinách tam každý zpívá píseň mou.//Na louce stádo krav to je můj rodný kraj,/u cesty dívek dav asi mě odněkud znaj,/v horách i na dolinách tam je ten můj ráj.//

Ne všechny texty pro skupinu Faraon psal Karel Šíp. Například nejpopulárnější písničku Jiřího Schelingera složil Jaroslav Uhlíř a text napsal Zdeněk Svěrák. Historii k písni *Holubí dům* popisuje tato práce v kapitole *Život Jiřího Schelingera*, když se věnuje působení J. Schelingera v kapele Faraon. Navíc v dokumentu *Kdo je kdo* dodává František Ringo Čech: „Holubí dům byl můj celoživotní mindrák. Jirka se pak přidal, protože když jsme měli vlastní tvorbu, tak ten Holubí dům byl jako odjinud. My jsme měli svoji dílnu a záviděli jsme Holubímu domu, že jsme my nikdy neudělali nic tak pěkného jako byl Holubí dům. Musím přiznat, že ten Svěrák s tím Uhlířem nám teda, připravili nám opravdu (...) i když na druhou stranu musím říct, že jsme měli metu, ke který jsme chtěli dojít a nikdy jsme k ní nedošli.“¹²⁵ K *Holubímu domu* se vyjádřil i Karel Šíp: „Někdo si myslí, že byla složená pro něj jako jemu na tělo. Vůbec ne. To byla písnička, kterou měl Jarda v šuplíku. Opravdu vzpomínám si, že jsem ho musel dlouho přesvědčovat, aby neznámému zpěvákovi, kterej nikdy nevydal žádnou desku, tuhleto píseň, tuhleto krásnou baladu svěřil. A on furt nechtěl, ale tak nakonec jsme ho ukecali a dneska ví samozřejmě, že udělal dobře a že by tu píseň asi nikdo tak krásně neudělal jako ji udělal ten

¹²⁵ *Kdo je kdo* – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

Jirka.¹²⁶ *Holubí dům* lze zařadit mezi písně, v níž autor vzpomíná a hodnotí svoje skutky. Ukázka refrénu a čtvrté sloky: //Hledám dům holubí, kdopak z vás cestu ví,/míval stáj vroubenou, bílý štít./Kde je dům holubí a ta dívka kde spí,/vždyť to ví, že jsem chtěl jen pro ni žít.//Sdílný déšť vypráví okapům/bláhový, kdo hledá tenhle dům./Odrůstáš chlapeckým střevícům,/neslyšíš holubích křídel šum.//

Naplněná vzpomínkami je skladba z roku 1975, která se jmenuje *Hledám cestu zpátky*. Opět se jedná o cover verzi. Původní znění pochází od Dona Fardona z roku 1973 a originální píseň se jmenuje *Superwoman*. Písnička *Hledám cestu zpátky* je zahrnuta na desce *Nemám hlas jako zvon*, jenž obsahuje dvanáct skladeb a pouze ke dvěma písním složil hudbu Jiří Schelinger. Ukázka z písně *Hledám cestu zpátky*: //Dělal jsem chyby pak se káral snad,/bylo to proto, že jsem byl mlád./Mít oheň v srdci pravdu na rtech mít, není to snadné začít znovu žít.//Já chci cestu zpátky,(...).//

Zamyšlení nad životem se odráží v písni *Čas*. Skladba je součástí desky s názvem *Nám se líbí* z roku 1979. Na hudbě se podílel Jiří Schelinger spolu s Jiřím Stárkem. Text napsal František Ringo Čech a předposlední sloka zní takto: //Čas je pán neúprosný, všem stejně ubývá,/každému stejně měří, všem stejně ubývá,/čas neúprosně letí, všem stejně ubývá/každému stejně měří, všem stejně ubývá, ubývá,/všem stejně ubývá.//

Další tematický okruh, který se v repertoáru Jiřího Schelingera nejednou objevil, byly **písně o ročních obdobích**. Z tvorby Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka je píseň *Jabloňový list*. Písnička vystihuje momenty podzimu a nálad, které jsou charakteristické pro tohle období. Druhá sloka písně *Jabloňový list*: //Jabloňový list pročítáš/s jakou zprávou ti slét do dlaní?/Jabloňový list pročítáš,/co to máš kolem úst? Snad pousmání.// Dnes zpívá skladbu i Jaroslav Uhlíř.

Zimní kolorit obsahuje písnička *Bílý sníh létá*. Hudbu složil bubeník Skupiny Františka Ringo Čecha Jiří Stárek. Skladba pochází s desky *Nám se líbí*, jenž vyšla v roce 1979. Po natočení desky Jiří Stárek přechází ze Skupiny F. R. Čecha ke kapele Katapult. Jiří Schelinger v písni přirovnává světlou pleť dívky k barvě bílého zimního období. Text F. R. Čecha začíná slovy: //Bílý sníh létá, ulicí mrazivou,/bílý sníh létá, když nohy mé k tobě jdou,/máš bílý plášť, bílou máš tvář,/bílý je dům, kde teď přebýváš.//

Příchod jara popisuje skladba s příznačným názvem *Jaro*. Píseň je součástí desky *Nám se líbí*. Čechův text zahrnuje slova: //Těch kytek páni,/pampelišky, petrklíče,/fialky, sádrové kyče,/jež matka příroda vždy zjara,/k potěše zahrádkářům dala, dala.//Hej jaro, co mi asi

¹²⁶ Tamtéž.

neseš,/proč štedré jako k jiným nejseš,/proč druhým dáváš a mně bereš.// Hudbu k písni *Jaro* složil J. Schelinger.

Podobného založení je skladba *Jsem svítání*, avšak píseň popisuje část dne, konkrétně ranní úsvit. Písnička patří mezi poslední, které Jiří Schelinger nazpíval ještě ve skupině Faraon. Hudbu tentokrát napsal Miroslav Černý a Jaroslav Uhlíř vytvořil vážnější dílo než byly například písně *Kolo šlapací* nebo *Proč potápěč pláče*. Tak jako Jiří Schelinger podal *Holubí dům*, tak se vcítil do pocitu ranního úsvitu. Slova písně začínají: //Noc má plášť děravý a hvězdy s měsícem,/svou září vyspraví na jejich rouchu lem,/noc má plášť děravý a celé město spí,/možná jste zvědaví, proč já právě bdím.//Já zvolna chodím prázdnou třídou,/ jen kroky mé na dlažbě vyzvání,/a stíny sloupů líčím křídou,/je to mé dávné poslání.//

Do dalšího tematického okruhu lze řadit **písně s rodinným námětem**. Na sociálně politické dění reaguje cover verze z roku 1975. Písnička se jmenuje *Miminko* a je první skladbou na albu *Nemám hlas jako zvon*. „V polovině sedmdesátých let se rodilo dvakrát tolik dětí než například na přelomu milénia. Byl tu baby – boom, tehdejší terminologií „populační exploze“, a strana hrdě hřímala. Je nás patnáct milionů! Přišly na svět „Husákovy děti“, generace oslavovaná coby výsledek prolidové politiky a vyspělé sociální péče socialistického Československa.“¹²⁷ Čtrnáctý sjezd Komunistické strany Československa byl z největší části věnován právě diskuzi týkající se pomoci rodinám s dětmi a mladým manželům. Výsledkem sjezdu bylo zvýšení mateřského příspěvku a příspěvku za narození dítěte. V roce 1973 nastalo zvýšení přídavků na děti a zvláště na druhé či třetí dítě. Podpora rodin pokračovala v podobě novomanželských půjček, u kterých byla splatnost závislá na počtu dětí. Sociální politika nekončila u příspěvků a podpor, ale pokračovala ve výstavbě školek, zvýšení úrovně vzdělání a dětské zdravotní péče. Přání Komunistické strany Československa bylo, aby děti dál budovaly socialistickou společnost, zvětšily její bohatství, jenž se mělo ukázat ve vyšší životní úrovni obyvatel a dalších sociálních jistotách.¹²⁸ V časopise *Československý svět* vyšel při příležitosti Svátku práce článek týkající se sociálních jistot pracujícího člověka. Článek připomíná jaká situace panovala při velké krizi třicátých let, kdy bylo v Československu přes milion nezaměstnaných. Uvádí, že člověk v sedmdesátých letech dvacátého století může stěží chápat, jak bylo možné, že si člověk nemohl najít práci a nebo pokud ji měl, nebyla adekvátně finančně ohodnocena. Také vzpomíná poplatky za lékařskou péči nebo za studium na školách. I to, že člověk nedostával důchod ve stáří či nemoci. Článek neopomněl ani příspěvky pro děti a rodiče,

¹²⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 150.

¹²⁸ Tamtéž.

kteře se staly pro mladou generaci socialistického Československa samozřejmostí.¹²⁹ Proto si František Ringo Čech zvolil téma rodinné. Písnička *Miminko* obsahuje čtyři dvouveršé sloky, za kterými vždy následuje refrén. Ukázka všech těchto veršů a refrénu písně *Miminko*: /Čáp junák bílý mezi nás kvílí se zásilkou,/jindy zas vrána přiletí zvána se zásilkou.//Je v kanafásku, chtělo by lásku mít, mít tvou,/snad bude hlavu i tu postavu mít, mít tvou.//Často jen vříská, přesto tě získá tváří svou,/ všechno ti poví, i co ho bolí tváří svou.//Jedno je málo, s kým by si hrálo, s kým, s kým, s kým,/ debatovalo, konzultovalo, s kým, s kým, s kým.//Mít, mít miminko, chtějte lidi, chtějte lidi malinko./Mít, mít miminko, první druhý třetí čtvrtý miminko.// Původní svižnou rockovou melodii složil C. Graszmann. A v originální skladbě *Mean Girl* zpívá zpěvák Francis Rossi z britské skupiny Status Quo o kruté, podlé, zlé a sprosté holce, která klame svého kluka. Refrén v podání Jiřího Schelingera i skupiny Status Quo má velice podobnou výslovnost. Rychlou melodii doplňují v české verzi refrénu slova „mít, mít miminko“ a v zahraniční „mean, mean, mean, mean girl“. Kontrast těchto písní je očividný, Jiří Schelinger zpívá o radosti, které přináší miminko. Naproti tomu Francis Rosii si v písni stěžuje na zklamání spojené s nešťastnou láskou.

V souvislosti s kulturně politickou linií komunistického státu lze interpretovat i píseň o ženách. Ty byly v období takzvané normalizace oslavovány a jejich společenská role všeobecně podporována. Generální tajemník Ústředního výboru KSČ a prezident Československé republiky Gustav Husák měl každoročně připravený projev k Mezinárodnímu dni žen. V projevu ženám děkoval za „obětavou a poctivou práci v průmyslu, ve službách a obchodě, ve školství a v kultuře, ve zdravotnictví a všude, kde svým dílem přispívají k plnění programu XV. sjezdu Komunistické strany Československa.“¹³⁰ V souvislosti se ženami se v období normalizace hovoří o emancipaci ve spojitosti s vykonáváním stejného zaměstnání, jenž byla dříve záležitostí pouze mužů. Mluvílo se o právu na vzdělání a nezávislém rozhodování o vlastním životě.¹³¹ I několik budovatelských hesel znělo například: „Ženy – záštita míru a socialismu“ nebo „České ženy budujte s námi šťastný domov.“¹³² František Ringo Čech měl tak námět k dalšímu tématu a ve spolupráci s Pavlem Skalickým, který napsal hudbu, vznikla skladba *Moje oči bloudí*. Jiří Schelinger vystoupil s písní v Československé televizi na Mezinárodní den žen a zpíval: //Moje oči bloudí z jedné na druhou,/v srdci mém se utká černá s blondýnou,/já bych chtěl mít všechny, jak to udělám/usoužím se, přísahám.// Proč tak krásné jsou ó ženy, ženy,/proč nemohu spát ó ženy, ženy,/ propadl jsem vám ó ženy, ženy, lá, la, la, la.//

¹²⁹ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 70 – 71.

¹³⁰ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 155.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² *Budovatelská hesla*. [cit. 4. 12. 2013] Dostupné na www: < <http://www.budovatel.wz.cz/hesla/>>

Podobného založení je i další skladba zaměřená na rodinu z roku 1978. Skladbu *Sestra má mě hýčká* složil Václav Zahradník a Jiří Schelinger zpívá píseň za doprovodu Orchestru Československé televize. Text F. R. Čecha velebí sesterskou ochotu, spolehlivost a štědrost: //Ať ví, kdo se ptá,/jak rodná sestra má mě hýčká, hýčká, hýčká./Mé spády umírní, mé chmury rozptýlí,/a zná každé mé přání.//Já vám, báječnou sestru mám,/já vám na ní jen spoléhám,/je má, je má a nad ní nikdo není,/ta ví, že já vždy s láskou přijdu za ní, rád.//

V repertoáru Jiřího Schelinger nechybí skladba, která má svatební námět. Manželství se během socialismu podporovalo za pomoci dávek a příspěvků a pokud mladý pár uzavřel sňatek měl několikanásobně větší šanci, že mu bude přidělen byt. Píseň je cover verze a jmenuje se *Kluci už je to tady*. Originální hudbu složil Carlos Santana a původní píseň má název *No One To Depend On*. Ani tyto dvě verze, původní a cover, nejsou tematicky příbuzné. Verše, které zpívá J. Schelinger jsou o společném soužití a spřízněných duších. Naopak v originální verzi zpěvák spřízněnou duši nenašel, je osamocený a v každé sloce opakuje, že není nikdo na kom by mu mohlo záležet.

Písnička, jenž završuje okruh angažovaných skladeb zaměřených na rodinu, nese název *Díky za všechno, mámo má*. Hudbu tentokrát složil Jiří Schelinger a text napsal opět F. R. Čech. Skladba velebí mateřský kult a zároveň lze zařadit mezi písně, které obsahují vzpomínky a osobní zpověď. Příklad z písně *Díky za všechno, mámo má*: //Chodit mě učila, v náruči nosila,/ztišit pláč jen máma zná/přání než vyslovím, má máma už ho ví,/dětských snů svět bláhový,/díky vzdávám nezměrné jen mámě mé.//Díky za všechno, mámo má/díky nejdražší, jediná,/ průzračná, sladká, nesmírná láska v tvém srdci přebývá.//

Velká část tvorby se věnuje **okruhu milostné problematiky**. Ačkoliv podobná témata tvoří dominantní část populární a rockové hudby jako takové, v kontextu „normalizační“ kultury získávala i tato témata – jinak zcela apolitická - do jisté míry politický rámeček, a to již svým pasivním postojem. Rockoví umělci vidí v ženách múzy a z toho plynou písně o velké i nešťastné lásce. Česká cover verze v podání J. Schelinger vznikla z písně, která pojednává o vztahu mezi mužem a ženou. Obě verze jsou si obsahově velice podobné. Jiří Schelinger tento cover zařadil do svého repertoáru v roce 1975 na desce *Nemám hlas jako zvon*. Již název písně, *Že ho neznám, jsem vážně rád*, napovídá o obsahu skladby. V originálním znění se písnička jmenuje *I Really Don't Want to Know* a vznikla už v roce 1953. Hudba je dílem amerického skladatele Dona Robertsona, který má v současné době devadesát jedna let. Napsal několik písní například pro Elvise Presleyho. I píseň *I Really Don't Want to Know* interpretoval Elvis Presley. Současně však píseň nazpívalo několik dalších zpěváků, například Les Paul, Mary Ford, Andy Williams, Eddy Arnold, Johnny Rodriguez, Tommy Edwards nebo Ronnie Dove. V anglickém

znění *I Really Don't Want to Know* promlouvá muž o tom, že nechce znát bývalé známosti své dívky, i když by ho to zajímalo, přeje si, aby to zůstalo jejím tajemstvím. Český textař Miroslav Černý pojal text ve stejném duchu. Jiří Schelinger také zpívá o tom, že nezná bývalé lásky své dívky a je za to rád. I on má přání, aby odpověď byla zahalena tajemstvím. Ukázka z písničky *Že ho neznám, jsem vážně rád*: //Já dobře vím že tvou tvář směl líbat dřív než já,/jen hádám, jen hádám kdo byl jím,/že ho neznám jsem vážně rád.//Ač dál se zpátky vrací přání znát tě víc,/ač ptám se, ač tě prosím, neříkej mi nic.//

Skupina Františka Ringo Čecha na desce *Nemám hlas jako zvon* pokračovala v cover verzích. Skladba *Pojď se* v původním názvu jmenuje *Heart of Gold*. Píseň je dílem Neila Younga a vznikla v roce 1972. Jeho texty mívají často formu osobní výpovědi a hudební žánry se ubírají různými směry. Skladba *Heart of Gold* má folkrockový charakter a díky jeho schopnosti ovládat kytaru i foukací harmoniku je dílem akustickým. Píseň od Neila Younga začíná slovy: //Chci žít, chci dát,/býval jsem horník, hledal jsem zlatá srdce,/jsou to tyhle výrazy, které jsem nikdy nevyřkl mě nutí hledat zlaté srdce,/stárnu,/a to mě nutí hledat zlaté srdce,/ a stárnu//. Naproti tomu se píseň v podání Jiřího Schelingera rovná písni milostné a první sloka začíná: //Já málo jím, já málo spím,/a proč mi špatně tráví, já to vím,/ bez tebe prázdné celé dny jsou,/proč jen nejsi tady, pojď jen pojď, buď láskou mou./Proč jen nejsi tady, pojď jen pojď, já volám tmou.// Instrumentální obsazení zůstalo u cover verze stejné.

V roce 1968 kapela The Beatles natočila skladbu *Don't Pass Me By*. V porovnání s některými předešlými písničkami nenese velké poselství a je o neopětované lásce. František Ringo Čech dal této cover verzi název *Namále mám*. Skladba je součástí prvního alba s názvem *Báječní muži* z roku 1975. Slova písničky mají humorný charakter, který popisuje „italské“ manželské soužití. Jiří Schelinger například zpívá: //Neházej, lásky vílo, po mě nádobí,/ať tvé něžné dílo nenapodobím,/tuším, žes trochu výbojná a já zas umím klít,/to snad stačí k tomu, abychom šťastni mohli být.//

Milostné téma zvolil František Ringo Čech i pro další cover, který vyšel na singlové desce spolu s písničkou *Jsem svítání* v roce 1975. Píseň se jmenuje *Já to vím* a vypráví o zklamání muže, neboť jeho dívka mu není věrná. Ukázka z písničky *Já to vím*: //Já to vím, až dnes večer slunce zajde,/já to vím, zapomeneš na to že jsi má./Já to vím, jelen že je lesů králem,/já to vím, brzy prý to budu taky já.//Hej, hej já paroháčem./Hej, hej, hej nehodlám být.// Zvolání „hej, hej, hej“ se nachází i v originálním znění německé skupiny Die Puhdys. Hudbu složil Peter Gotthardt a text doplnil Ulrich Plenzdorf, který dal písničce název *Geh zu ihr*. Původní skladba je o dva roky mladší. Kromě stejné slovní fráze v refrénu je velmi podobný i výraz zpěváka Dietera Birreho. Také se dá říct, že píseň je milostná, neboť je v ní udílána rada,

aby kluk nechal draka a šel k ženě. Pod pojmem drak si lze představit ledaco, ale důsledkem toho, jestliže muž nechá draka je, že nezůstane sám.

Podobného založení je i píseň *Tak at'*, kterou otextoval Karel Šíp. Jiří Schelinger tento singl zpíval už s kapelou Františka Ringo Čecha v roce 1974. Původní verzi slyšel Karel Šíp zřejmě opět od Mungo Jerryho. Zatímco Mungo Jerry se v písni *Alright Alright Alright* z roku 1973 zamýšlel nad svým životem a přemýšlí nad správností svých rozhodnutí, Jiří Schelinger v cover verzi *Tak at'* zpívá o nešťastné lásce a o tom, že ho jeho dívka opustila. Textař Karel Šíp používá slova, která se rýmují jako dětské říkanka. Tyto rýmy jsou přímo ve stejném verši, například: //Až odejdu docela, snad se t'ukneš do čela,/ jako já t'ukám si do čela a říkám si,/ tak at', tak at', tak at', tak at', tak at', tak at', tak at'.// Avšak původně se na hudbě k písni *Tak at'* podíleli Jacques Lanzmann, Jacques Dutronc a Joe Strange. Francouzský zpěvák, Jacques Dutronc nazpíval tuto melodii v roce 1966 pod názvem *Et moi, et moi, et moi /A já, a já, a já/*.

Určitá angažovanost je i v písních, které jsou o zboží, jenž bylo na pultech k dostání v období „normalizace“. Píseň *Jahody mražený* dává zřejmě najevo, že jsou jahody dostupné celoročně a opět, že socialistický stát dokáže být moderní a nenabízet jahody pouze v sezóně. Možná se také jedná pouze o nadsázku Františka Ringo Čecha a jeho humor týkající se žen. Určitě si ale touto písní nijak neuškodili. *Jahody mražený* vyšly roku 1980 na SP desce spolu s dalším singlem *Jsem prý blázen jen*. Hudba je dílem Jiřího Schelingera. K písničce vznikl černobílý klip. Jiří Schelinger v něm přijíždí v mrazícím dodávkovém autě a oděn v džínové bundě rozdává kolemjdoucím kelímky jahodové dřeně. Ukázka textu F. R. Čecha z písničky *Jahody mražený*: //Poslala mě moje dívka pro jahody červený,/bez nich se prý nemám vracet, tak tu stojím ztrápený./Když se dívám co je sněhu, fouká vítr, pálí mráz,/možná že si děvče myslí, že se mi tak zbaví snáz.//Zapomněla vážení, na jahody mražený,/na jahody mražený, v igelitu balený.//

Singl *Jsem prý blázen jen* složil kytarista Stanislav Kubeš a patří také do skupiny smutných milostných písní. Text opět vytvořil F. R. Čech a zní takto: //Stojím v dešti, v očích pláč,/mé neštěstí jméno láska má./Život klížím nemám pevný bod,/pode mnou propast temná, není přes ní most.//Jsem prý blázen jen, jsem prý blázen jen,/jsem prý blázen jen, má-li být po tvém.//

Milostné písně se staly působivé, pokud bylo v názvu obsaženo ženské jméno. Dívky, které se jmenovaly Evženie, si mohly myslet, že je píseň s názvem *Evženie* určená právě jim. Milostná píseň má slova: //Kdo z vás ji znáte a soucit máte vyříd'te jí, vyříd'te jí./Stále se trápím, na váze ztrácím, myslím na ní, myslím na ní.//Způsoby jemné a pohledy něžné zná, zná Evženie./Pár očí zvláštních a pár nohou krásných má, má Evženie.// Skladba byla vydána,

na původně bezejmenném sampleru z roku 1975, poté deska získala název *Ovoce z naší zahrádky* podle titulní fotografie. *Evženie* je dílem Jiřího Schelinger a F. R. Čecha. K písni vznikl hudební klip, ve kterém jsou všichni členové Skupiny F. R. Čecha oblečeni do formálního černého obleku s motýlkem a i umírněně vystupují při hře na své hudební nástroje.

V repertoáru Skupiny F. R. Čecha si našel místo **tematický okruh věnující se sportům**. Jednou ze známějších melodií je cover verze, která má název *Ledová je plocha*. Česká verze vznikla v roce 1979 na skladbu *Blue Is the Colour* z roku 1972. Původní skladba slouží jako fotbalová hymna pro anglický klub Chelsea. Hudbu složil Daniel Boone. Píseň *Ledová je plocha* zpívá sbor v podobě členů Skupiny Františka Ringo Čecha, jmenovitě: Jiří Schelinger, F. R. Čech, Petr Kalandra a Stanislav Kubeš. Tato písnička na rozdíl od *Blue Is the Colour* fandí hokeji. Slova hokejové hymny začínají: / Ledová je plocha, / hokej to je hra a ten puk placatý věc je záluďná, / tak si každý z nás na něj pozor dej, / po ledě ho pěkně přihrávej. // Text napsal F. R. Čech a v roce 1981 si to zopakoval u písni *Zelená je tráva*, kterou napsal díky své náklonnosti k fotbalovému klubu Slavia a poté zlidověla pro všechny české fotbalové fanoušky. Hokej byl národní sport číslo jedna. Hokejový tým Československa se držel na vrchních příčkách. Například na zimních olympijských hrách v roce 1976 získali českoslovenští hokejisté druhé místo. V novinách se mluvilo o úspěchu spojeném s porážkou Spojených států amerických, jehož výsledek bylo pět gólů československých hokejistů vsazených do branky protihráčů, kteří nedali žádnou branku. Oslava komunistické strany pohybem probíhala především díky spartakiádě.

Kapela Faraon měla ve svém repertoáru také píseň o sportu. V roce 1973 vytvořili Jiří Schelinger a Karel Šíp píseň *René, já a Rudolf*. Písnička zahrnuje rekreativní téma, jenž se váže k dobové kulturní politice, neboť se ve skladbě zpívá o golfu, který je znakem moderní doby. Komunistická společnost se prezentovala jako moderní a pokroková. Režim ve sportech viděl podporu kolektivismu. K písničce *René, já a Rudolf* je možné zhlédnout hudební klip, který byl s největší pravděpodobností natočen až v roce 1975, kdy byl Jiří Schelinger už členem Skupiny F. R. Čecha. Klip je z pořadu Československé televize a jako kulisa je v pozadí velká číslice osmdesát a text „auto Škoda“. Jedná se o oslavu výročí od založení závodů Škoda, leč při svém otevření v roce 1895 nesla název Laurin & Klement. Slova písni s akcentem „kolektivní zábavy“ jsou známá: //Nedělní odpoledne stane se pro mnohé chvílí volna./Někdo si běhá jen tak po lese jiný zas chodí zvolna./My však neznáme rozkoš oddychu a sportujeme v houfu./ Nikde nejmenší známky po břichu my propadli jsme golfu.//René, já a Rudolf chodíváme na golf,(...)//

V roce 1980 byl natočen televizní klip k písni *Tak nehraj dál*. Účinkují v něm Věra Špinarová, Petra Černocká, Helena Vondráčková a Jiří Schelinger. Jedná se cover verzi k písni *Don 't Bring Me Down*, kterou složil Jeff Lynne v roce 1979. Původně skladbu nazpívala

skupina Electric Light Orchestra. V písničce vypráví mladík o tom, že nepoznává svoji dívku, neboť začala večery trávit se svými přáteli, prožívá s nima bláznivé noci a na úkor toho se nevěnuje jemu tolik jako dřív. Český text, který napsal Zdeněk Borovec, by se lépe zařadil do tematického okruhu, který popisuje příběhy ze života muzikanta, ale v souvislosti s tím, že byl hudební klip natočen za účasti spartakiádních cvičenců odpovídá také sportovnímu charakteru. Slova písně jsou následující: //Když hudebníci dali výpověď nám,/na basu, bicí zpěvák hrát musí sám,/tak nehraj dál!./ne, ne, ne, ne, ne - hú, hú,/klub neutučá, úžasnou polohu dá/tak nehraj dál!//. V knize *Vzpomínáte? Takový jsme byli: 70. léta*, autor popisuje funkci spartakiády těmito slovy: „O Spartakiádě se mluvilo jako o vrcholu politické a organizované práce, která vyjadřovala plnou podporu politice komunistické strany a která byla vždy manifestací politické a morální zdatnosti celé naší společnosti. Její tělovýchovná složka byla tedy až na druhém místě. Spartakiády měly nahradit režimem nemilované sokolské slety. První celostátní spartakiáda v roce 1955 byla pojata jako vyvrcholení oslav desátého výročí osvobození Československa Rudou armádou. Další spartakiády se konaly v letech 1960, 1965, 1975, 1980 1985. Spartakiáda v roce 1970 byla zrušena z obavy, že by se mohla zvrhnout v protirežimní demonstraci nedlouho po nastolení normalizace. Přípravy na spartakiádu v roce 1990 byly přerušeny sametovou revolucí. Spartakiádní cvičení probíhala v celé zemi od základních kol až po finálové, strahovské. Organizoval je Československý svaz tělesné výchovy, samozřejmě pod taktovkou a dohledem komunistické strany. Cvičili rodiče s dětmi, větší žáci a žákyně, dorostenci, svazarmovci, vojáci a studentská mládež, zralé ženy a muži až do osmdesáti let. V době konání spartakiády se do Prahy sjely desetitisíce cvičenek a cvičenců, které omladily naše hlavní město, jež zkrásnělo jako dívka na jaře.“¹³³

Kromě písně *Tak nehraj dál* podobně pojímá **život muzikanta** písnička *Nemám hlas jako zvon*. Skladbu zpíval Jiří Schelinger, jak během svého působení ve skupině Faraon, tak i s F. R. Čechem. A tak *René, já a Rudolf* nebyla jediná píseň, kterou později do svého repertoáru přijala Skupina F. R. Čecha. Dokonce podle této písničky byla pojmenována druhá deska Skupiny F. R. Čecha v roce 1975. Ve skupině Faraon měla píseň název *To nejsem já* a vznikla o rok dříve. Text Karla Šípa zůstal totožný, ale v pozdější verzi se pozměnilo instrumentální obsazení a byly přidány ženské doprovodné hlasy. Píseň zřejmě naráží na specificky zabarvený hlas Jiřího Schelingera, jedna ze slok: //Nemám hlas jako zvon, to už vlastně víte,/chlap jak dub, bílý chrup, to nejsem já,/ten můj hlas v každý čas nepatrně skřípe,/erbový znak, ale kdepak, to nejsem já.//

Život hudebního umělce se odráží v písni *Co se děje*. Skladba vyšla na LP desce s názvem *Píseň mládí – Muchachito* v roce 1978. Deska je složena z písniček od více autorů

¹³³ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takový jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 250.

a interpretů. Z českých zpěváků se na vzniku podíleli Jitka Zelenková, Helena Vondráčková, Jiří Helekal, Eliška Pomajzlová, Jaromír Mayer, Zuzana Černá, Valérie Čižmárová, Václav Neckář, Lada Jandová, Petr Spálený, Miluše Voborníková, Eva Hurychová, Karel Zich a Zuzana Burianová. Píseň Jiřímu Schelingerovi složil Bohuslav Ondráček a text vytvořil Zdeněk Borovec. Slova písně jsou: //Co se děje, hej, hej,/venku leje, jé, jé, ale nám je hej,/zblízka i zdáli sjíždějí se kapely,/chcem aby hrály v pátek pondělí,/chcem aby hrály polka bubny činely dál.../ a smutky kdo by si bral...//

Skupina Františka Ringo Čecha opakovaně zařadila do repertoáru a mezi své **tematické okruhy písně s motivy práce a povolání**. Charakteristickým příkladem transformace opozičně založeného rocku do propagandisticky laděné hudby, která by vyhovovala komunistické kulturní politice, je Schelingerova píseň *Báječní muži*. Originál pochází z produkce hardrockové skupiny Black Sabbath. V Československu probíhala vlna propagace vojenského letectví a současně rozvoj vojenského leteckého průmyslu. Letecké pluky se masivně plnily mladými piloty. Ke svému povolání vojenského leteckého pilota se připravovali ve Vojenské akademii v Hradci Králové a v Leteckém učilišti v Prostějově. Byla budována nová letiště pro provoz proudových podzvukových a nadzvukových letounů.¹³⁴ „Na všech typech dosahovali naši vojenští piloti významných výsledků v profesionální připravenosti, jak to prokazovali na operačně – strategických cvičeních Varšavské smlouvy za účasti armád ostatních členských zemí, ale i při leteckých dnech a leteckých ukázkách“.¹³⁵ Stav vojenského letectva byl ke konci roku 1989 dvacet tři tisíc osob.¹³⁶ V původní verzi skupina Black Sabbath nese poselství o objevení nového světa, kde by lidé mohli žít svobodně a lépe bez obav, nenávisti a strachu, zato obklopeni láskou a mírem. Zároveň píseň *Into the Void*, která vyšla v roce 1971, nese informaci a znečišťování planety Země a narušení atmosféry činností člověka. V české cover verzi z roku 1975 velebí Jiří Schelinger práci leteckých pilotů. Ukázka z písně *Báječní muži*: //Londýn, Moskva, Paříž, Bombay, Řím,/málo o nich hochu, málo víš,/romantická se ti jejich práce zdá,/pilot romantiku ale nevnímá,/musíš rychle dolů a tak neváhej,/do rukou mu klidně život svůj teď dej,/jsou to muži báječní, jak víš,/v jejich očích pocit strachu nespátíš.// Nastupte k nám, prosím, nic není náhodou,/jsme muži báječní, létáme oblohou,/stroje už burácí, tak povel dávej,/každý ti zamává, že chlap si správný.//

¹³⁴ SOCHOR, Ladislav. *Vzhůru do oblak: československé letectvo v letech 1948-1989*. Vyd. 1. Praha: Erika, 2000. s. 8.

¹³⁵ SOCHOR, Ladislav. *Vzhůru do oblak: československé letectvo v letech 1948-1989*. Vyd. 1. Praha: Erika, 2000. s. 9.

¹³⁶ VACEK, Miroslav. *Československá lidová armáda*. [cit.10. dubna 2014]. Dostupné na [www:<http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/csla.htm>](http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/csla.htm)

V písni *Metro, dobrý den* se rovněž odráží reakce na dění v Československu a zároveň je to opět převzatá melodie od skupiny Black Sabbath. Píseň oslavuje technické vymoženosti v Československu. Je součástí alba *Nemám hlas jako zvon* z roku 1975. V původní verzi songu *A National Acrobat* se Ozzy Osbourne zamýšlí nad podstatou bytí člověka. Symbolizuje cestu od narození přes smrt a píseň je vedena až k posmrtnému životu. V poslední sloce jsou slova: //Jen nezapomeňte, že láska je život/a nenávist živí smrt,/dopřávejte svému životu vše, co za to stojí,/a žijte každým dechem,/při pohledu nazpět jsem žil a učil se./ale teď přemýšlím, zde čekám a pouze hádám,/co to dalšího život přinese.// V knize *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta* je uvedeno, jaké zprávy bežely v sedmdesátých letech na televizních obrazovkách. V roce 1974 se událo v Československu následující: „9. května v 9 hodin a 19minut zahájila provoz linka C pražského metra. Slavnostní otevření prvního úseku metra se stalo politickou manifestací, na níž byl přítomen generální tajemník KSČ Gustav Husák. S výstavbou se začalo v roce 1966. Původně se mělo jednat o podpovrchovou tramvaj, která měla vést z Hlavního nádraží přes Nuselský most na Pankrác. Sovětská komise však na základě svého průzkumu rozhodla o oddělení metra od tramvaje, proto se už rozestavěné úseky musely přestavovat. Výrazně těžší sovětské vozy si také vynutily vložení posilujícího roštu do Nuselského mostu, který nebyl na takové zatížení původně navržen. Termín dokončení se tak zpozdil o čtyři roky. Tunely i stanice metra se staly součástí takzvaného ochranného systému a měly sloužit jako kryt pro civilní obyvatelstvo v případě vojenského útoku na Prahu.“¹³⁷ Devátý květen nebyl vybrán náhodně, ale zároveň se oslavovalo výročí dne, kdy Prahu osvobodila sovětská armáda. Vyšlo hned několik oslavných publikací k této významně mimořádné stavbě. S motivem metra se začaly vyrábět odznaky nebo poštovní známky. Všech pět sloganů písni *Metro, dobrý den* je naplněno radostí z rozkvětu metropole. František Ringo Čech pojal technický pokrok například slovy: //Musím jet, neusínej, není to na výlet,/chci tu být a pomáhat, nedám se pobízet./Už jsem řek, metro je můj těla a srdce lék,/metro je vše, metro je dřív,/tak metro dobrý den.//

V další písni z roku 1978 velebil Jiří Schelinger práci švadlen. V období normalizace se slavil Svátek práce. Konal se na prvního máje a doprovázel jej mávající průvod. Československá televize a deníky o tomto oslavném dni přinášely nejrůznější reportáže. Například v knize *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta* je obsažen článek z *Rudého práva* z roku 1978: „Čekali jsme na něj zase nedočkavě po celý rok, rok bohatý a významný a historicky památný. Kolik už jich bylo v našich zemích od toho nejprvnějšího, nerudovského. Říkali jsme jim Svátky práce. Byly to Svátky práce bojující. Potom vítězné, a ještě potom tvořivé a budovatelské. Každý byl jiný, z těch našich slavných Prvních májů (...).“ či časopis *Práce* přišel s tímto článkem: „Ze

¹³⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 20.

všech koutů naší země vyjdeme to májového jitra, zalidníme ulice a náměstí a pozdravíme největší svátek pracujícího lidu celého světa. Jako každoročně, i letos nás zaplaví hrdost nad tím, že jsou nás miliony stejně smýšlejících lidí, že spějeme ke společným cílům radujeme se ze společného díla. Přijďte všichni, soudružky a soudruzi, manifestovat svou lásku k socialistické vlasti, rodné komunistické straně, svou oddanost proletářskému internacionalismu, jenž je vlastní našemu myšlení a jednání.“ Není se čemu divit, že vznikaly písně o práci a podobně. Zdeněk Procházka napsal text k písni *Jitka tká* a hudbu složil František Živný. Jiří Schelinger s písni vystupoval v televizních programech a estrádách, zpíval: //Dřív tkadleně se stalo,/že se jí polámalo vřeteno v kolovrátku,/né, to už dneska ne./Je tu dávno změna, přede si bez vřetena,/co stávalo se kdysi, Jitce se nestane.//Jitka tká, Jitka tká, Jitka tká a taky přede./Jitka tká, Jitka tká, tu to nepotká (...)// Do tohoto okruhu zapadá i skladba *Dráty pletací*. Píseň je zahrnuta výše v souvislosti s veselými bubblegumovými písničkami skupiny Faraon.

František Ringo Čech se i dále snažil, aby jeho texty neodporovaly režimu. Spíše naopak psal písničky, které se mohly spíše částečně politicky angažovat. Tato práce se už zmínila o skladbách o rodině, o ženách, o povolání, o metru, o sportu a spartakiádě. „Komunistické ideologii se tedy nevyhnula ani tak apolitická oblast, jakou bylo oblékání a bydlení. Sledovalo se, jestli se naši občané neoblékají výstředně či politicky nepatřičně; žáci základních škol a studenti oblečení ve vytoužených džínách byli často posíláni domů, aby se převlékli ‚do něčeho slušného‘, a v nejužší normalizaci visel na stěnách mnoha tříd jakýsi kodex oblékání pionýrů a členů SSM.“¹³⁸ Džiny bylo možno zakoupit jen v Tuzexu, což byla zkratka pro tuzemský export. V obchodech Tuzex se nabízelo zboží ze zahraničí a dalo se odkoupit pouze za valuty nebo tuzexové poukázky neboli bony. Pro československé občany tak bylo velmi obtížné nakupovat v Tuzexu, režim se snažil, aby se západní zboží příliš mezi lid nedostalo. O tom, jak se má člověk v období socialismu oblékat, vznikla píseň *Držte se módy* z roku 1975. Československé zboží bylo prezentováno jako moderní. František Ringo Čech začal píseň slovy: //Kdo se drží módy jako já, obdiv paní, dívek úctu má,/každým rokem šatník pozmění, krejčíkovu práci ocení,/vím, že mě sako kárový mezi modemany začlení.//Košile - barva kávová ve vlaku obdiv vyvolá,/kalhoty střihem moderní, ozdobeny pasem bederním,/botky z jemné kůže s kamaší, dívčí chmury z tváře zavláží.// Hudbu vytvořil Jiří Schelinger.

Svůj smysl měly písně, které posluchači přinesly **společenské poučení**. František Ringo Čech píše v písni *Zpověď* o špatnosti požívání alkoholických nápojů a následném řízení motorových vozidel. Píseň ukazuje jaké jsou následky pokud člověk řídí pod vlivem alkoholu. Celý příběh pojednává o řidiči, který vypráví: //Já jsem řidič k pohledání, v hospodě vám nemám

¹³⁸ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 167.

stání,/jak urazim dvě, tři píva, auto na mě svůdně kývá,/to se jede jak by ne, jedna, dvě, tři promile,/zručnosti mi dodají, kdo by jezdil tramvají.//Do zatáčky to je jízda, v protisměru jen to hvízdá,/tam je místa nejvíce, říká mi má opice,/předjedu vás, jak se pyšním, na přejezdu železničním,/na vozovce neznám pruhy, rád mi uhne každý druhý/tramvaj předjíždím jen vlevo, ať si dají pozor nebo/jezdím hlavně po chodníku, to je dráha závodníků.//Pro mě všechny slasti předčí, když pak hrůzou chodci ječí,/my jsme páni ulice, říká mi má opice,/neuznávám zákaz stání, ani místa k parkování,/když mě Volha VB staví, jsem velmistr v nadávání,/na záchytku když mě vedou, kleju, kopu, házím sebou,/takhle jedná jezdec pravý, Arizony mravů znalý.// U soudu pak blednu, koktám, kolik roku nejezdít mám,/abych měl své místo v base, spravedlnost postará se,/já to nechtěl, jsem kající, to ta píva ve sklenici,/měj jsem pocit, že jsem Lauda, teď jdu sedět, jaká hanba.//Z toho berte poučení, alkohol ten přítel není,/toho kdo chce jezdit v klidu autem nebo na mopedu,/tak si na to pozor dejte, poslechnout mě neváhejte,/jako mě vás zničí pýcha, opilého závodníka.//

V písni *Lupič Willy* dostal zloděj ponaučení o tom, že „krást se nemá“ v podobě fyzického trestu. Slova písničky vypráví příběh následovně: //Na Proseku chlapec Willy sháněl levně autodíly./Parkoviště aut jsou plná, Willy věděl, co cenu má./Kola, disky, stěrače, ať majitel zapláče./Světlomety, lišty, znaky, cos měl uvnitř, to vzal taky.//Šoféři se domluvili, past na něho nalíčili./Willy netušil tu zradu, smál se: "Dnes nádherně krađu."//Jak ho chytli, Willyho, zbili ho, Willyho,/jak ho chytli, Willyho, zbili ho, zbili, zbili Willyho.//Píseň byla jednou z posledních, jenž stihl Jiří Schelinger před svou smrtí nahrát. Singl vyšel na SP desce v roce 1981. Jiří Schelinger složil hudbu a text napsal F. R. Čech. K písni vznikl hudební klip, ve kterém se odehrává děj z textu písně.

Jiří Schelinger dostal několik příležitostí podílet se na **filmové hudbě**. Ve filmech přímo hrál a vystupoval jako zpěvák populární hudby nebo nazpíval úvodní melodii. Nejen mražené jahody rozdával Jiří Schelinger. Spolu s F. R. Čechem přinesli divákům v televizní estrádě mražený špenát. Oba dva jsou v klipu písničky *Což takhle dát si špenát* oblečeni do kuchařského rondonu včetně vysoké čepice. F. R. Čech nese nádobu plnou baleného mraženého špenátu a Jiří Schelinger jej během cesty k pódiu rozdává obecenstvu. Na jevišti se v pozadí nachází orchestr a před ním poskakuje šest tanečnic, jenž jsou oblečeny v zelených kostýmech se zelenými třásněmi, které mají představovat listy špenátu. Píseňka původně vznikla ke stejnojmennému filmu z roku 1977, ale později patřila k těm, které uklidňovaly kulturní komise. Jeho druhá žena ve své knize *JIRKA SCHELINGER a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy* vzpomíná, že Jiří Schelinger neměl tuto písničku rád a v bytě jí dokonce ostříhal všechny zelené rostliny. Hudbu, jenž byla úvodní melodií pro film, složil Karel Svoboda. Text doplnil F. R. Čech. Ukázka textu:

//Ženšen ten je proti němu sláma, vím to sám,/špenát baští sportsman, dítě, dáma, též si dá.//Co chceš více - chop se lžíce!//Což takhle dát si špenát, špe-špe-špe-špe-špe špenát./Králem všech květin je špenát, ten zeleňoučký špenát.//

Stejně jako píseň *Hop a je tu lidoop...* se jmenuje film z roku 1977. Píseň k filmu napsal Angelo Michajlov. Proč se písnička jmenuje takto vysvětluje oficiální text k filmu *Hop – a je tu lidoop*: „Z řeky je vylovena tajuplná lahev, v níž sídlí Džin. Tato pohádková bytost dokáže s pomocí kouzelného slova HOP vyplnit jakékoliv přání tomu, kdo láhev otevře. Dva z jejich dočasných majitelů, řezník Tureček a hostinský Merta, toho jaksepatří využívají a díky Džinovým kouzelným schopnostem hromadí majetek, dokud to jde. Tureček dokonce každého, kdo se mu nelíbí, poručí změnit v šimpanze. Nic na světě netrvá věčně ...“¹³⁹ Z tohoto důvodu písnička opisuje děj filmu a Jiří Schelinger zpívá: //Já mám, já mám občas tušení,/mívám, mívám v zádech mrazení,/když jsem sám přiznávám v mysli mámení,/když jsem sám přiznávám v mysli mámení,/to se věřte lidé někdy stává/tvé svědomí, vždyť to znáš, promluví, mysl kárá,/tak si též, pozor dej, s časem líp nakládej,/hej, jsem to já kdo vám tenhle příběh předkládá,/než se naděješ tak je tu lidoop.//Vím, přání máš, v okolí chceš je skrýt,/vím, přemýšlíš, jak se dá levně žít.//Šeptám hop, slůvko hop a je tu lidoop,/šeptám hop, slůvko hop a je tu lidoop(...)// Tyto slova vytvořil František Ringo Čech.

Karel Svoboda skládal kromě jiného filmovou hudbu a Jiří Schelinger měl možnost hned několikrát jeho tvorbu intepretovat. Do televizního filmu *Příkazany směr jízdy* napsal Karel Svoboda v roce 1977 skladbu *Závodník*. Píseň otextoval opět F. R. Čech. Ve filmu zazní písnička v tomto znění: //Řítí se k nám velký závodník,/míří na nás uteč na chodník,/před ním každý za roh uhýbá,/pryč utíká vše co nohy má.//Kvílí (kvílí), brzdy kvílí/kvílí (kvílí), brzdy kvílí dál.//

I k dalšímu televizní filmu s názvem *Hodinky bez vodotrysku* napsal hudbu Karel Svoboda. Film se na televizní obrazovku dostal už v roce 1974, a tak se Jiří Schelinger při svých začátcích ve Skupině F. R. Čecha dostal více do podvědomí diváků. Příběh filmu se odehrává během totalitního režimu v Československu. Hlavní hrdina dostane nabídku na pracovní stáž ve Spojených státech amerických. Rozhodne se emigrovat, když uvidí, jaké panují podmínky v zahraničí. Ve Spojených státech amerických začne žít nový život, ale posléze je na pochybách, jestli se rozhodl správně. Smutně laděná píseň se jmenuje *Lásko, dej mi sílu* a hlas Jiřího Schelingera doprovází akustická kytara. František Ringo Čech napsal následující text: //Stále dál člověk kráčí,/černou tmou kroky zní,/samotný, oči k pláči,/kdo mu rozumí.//Boty mám samou díru,/prošel jsem celý svět,/lásko má, dej mi sílu,/najít cestu zpět.//

¹³⁹ *Hop – a je tu lidoop*. [film na DVD]. Režie Milan Muchna. Praha: Bonton film, 2005.

Následující film s názvem *Romance za korunu* vypráví o životě učně přezdívaným Píďa. Je zamilován do Maruny, také je učnice, s kterou se mají sejít, ale schůzku jim překazí spolužačky Maruny. Píďa je smutný, avšak na ulici potká slavnou zpěvačku Helenu Vondráčkovou a předá ji květinu. Od této chvíle se Píďovi začnou dít šťastné náhody. Ve všem má úspěch a začne se přátelit se skutečnými hvězdami populární hudby sedmdesátých let. Dostane se do nahrávací studia, a tak má divák možnost vidět populární hudbu v praxi. Popoví zpěváci zde vystupují v Junior klubu, kde se schází například členové ze Svazu socialistické mládeže. Vystoupí Karel Gott, Helena Vondráčková, Jiří Schelinger, Nad'a Urbánková a Rudolf Cortés. Ve filmu se objevuje i František Ringo Čech nebo Ladislav Štáidl. Všichni muzikanti se neustále usmívají, aby ukázali jakou radost jim přináší jejich práce v populární hudbě. Taková role byla i Jiřího Schelingerera a vystupuje zde s písněmi *Hudba radost dává* a *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*. Vždyť právě Komunistická strana Československa vcházela do Nového roku s bujarou vizí šťastných a optimistických zítřků. V tisku se objevovalo srovnání s kapitalistickou západní společností. Kapitalistické země se prezentovaly jako tragické, pesimistické a beznadějně. I otázky dětí se tohle srovnání dotklo. Noviny předkládaly čtenáři informaci o tom, jak se socialistický stát vzorně stará o děti a o tom kapitalistickém se časopis *Vlasta* z roku 1976 vyjadřuje takto: „Mezinárodní den dětí patří každoročně k těm dnům, kdy se nejen polaskáme s našimi nejmenšími, ale kdy se hlouběji zamýšlíme nad přítomností a budoucností ‚květů našeho života‘. Nemůžeme proto v tento den nevzpomenout na děti, které ještě dnes, na sklonku 20. století, v některých kapitalistických a rozvojových zemích trpí a umírají podvýživou a nedostatečnou zdravotní péčí, zůstávají negramotné a mnohé jsou vykořisťovány kapitalisty jako levná pracovní síla. K radostným hrám, šťastnému smíchu a veselému skotačení se jim nedostává ani času, ani sil. Jak bezstarostné a úsměvné mládí prožívají naproti tomu chlapci a děvčata v socialistických státech (...)“ Radost a optimismus se odrážel i ve filmech, zatímco v Československu se točily filmy plné humoru a nebo angažovaných písní. Na západě se točily katastrofické filmy. V Rudém právu v roce 1975 vyšel článek, který končil slovy: „Místo, aby filmy obohacovaly náš život, což je jejich vlastním posláním, drancují nám kapsu i duši.“¹⁴⁰ Film *Romance za korunu* nebyl výjimkou a jak práce výše zmínila, objevily se zde skladby *Hudba radost dává* a *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*. Oba texty vytvořil v roce 1975 František Ringo Čech a díky tomu se mohl s Jiřím Schelingerem objevit na obrazovce. Na příkladu písně *Hudba radost dává* se ukazuje vyšší míra politické angažovanosti: //Hudba radost dává, dívčí nohy nechtěj stát./To se milá stává, nevíš, komu lásku dát./Pojď jen, kdo by opodál stál. U nás najdeš to, co sis přál./Pojď jen, zem je nádherná, mír a práci pro tebe mám, hej, hej.// Stejně tak druhá

¹⁴⁰ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 239.

píseň, kterou Jiří Schelinger interpretoval, obsahuje slova, jenž odpovídají setkání Svazu socialistické mládeže v Junior klubu a nabádání ostatní mládeže, aby se k nim přidali://Vyskoč, vstávej, k nám se dej,/mladí jsme a je nám hej,/zpívej, tancuj, dováděj/život s námi užívej.// Do teplého rána vstává nový den, nový den,/rozhlížím se kolem, jsem rád, že tu jsem, že tu jsem,/já i ty, vy taky v okamžení proběhneme rázem celou zemí,/do všech koutů radost vyzpívej, do všech koutů radost vyzpívej.//

Ve filmu *Trhák* zazní v podání Jiřího Schelingera úryvek ze skladby *Píseň hajného a dcer* od Jaroslava Uhlíře. Písníčka obsahuje mnoho slok a spolupodílí se na ní Waldemar Maruška, Jiří Korn a Milan Drobny. Píseň je o nápadnících, kteří nadbíhají dcerám hajného, ale ten nápadníky všemožně odhání. Jiří Schelinger je ve filmu ukryt pod pařezem stromu a zpívá sloku://Čekám na ní celé týdny,/domů chodím v půl sedmé,/snad mi pošle úsměv vlídný,/snad si na mě usedne.//

Díky těmto kulturně angažovaným písním se Jiří Schelinger mohl objevit v estrádě neboli ve velkém zábavném televizním pořadu. V knize *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta* je popisována televizní estráda následovně: „Dramaturgie pořadů nebyla na rozdíl od dnešních dní podřízena zájmu nejvyšší sledovanosti, ale zájmu ideově – politickému. Oslavovala politická výročí, svátky manuálních profesí, opěvovala brigády a hrdiny socialistické práce. Občas se ale ani tak do vkusu socialistické kritiky nestrefila.“¹⁴¹ Takový případ uvádí článek v Rudém právu z roku 1975: „Je sice třeba ocenit, že se scénaristé snažili vybrat písničky vztahující se k tématu, ale zůstali jen na půl cesty. Cožpak máme pouze lidové písničky a popěvky na stavbařské téma? Cožpak neexistují skladatelé a textaři, kteří dokáží napsat moderní písničku s angažovaným textem, která by docela jistě potěšila naše vyznamenané stavbaře? To musí zpěváci pořád dokola pět o lásce a o páse nebo o úplně podružných věcech? (...) Více angažovanosti a opravdovosti a méně cukrkanďového balastu, milí scénaristé a režiséři, skutečné nasazení a ne pouhé předstírání, drazí zpěváci a zpěvačky! Oslavujete hrdiny práce, nikoli zhýčkané měšťáky!“¹⁴²

Pokud se nechtěli autoři jakýmkoli způsobem angažovat, volili cestu **tematických úniků**. Vybírali si z různorodých námětů. Zpracovávali pohádkové, fantazijní, historické, dobrodružné téma nebo i náměty z každodenního života. První z této skupiny je píseň *Soldier of Fortune*, kterou nahrála anglická kapela Deep Purple v roce 1974. Na hudbě se podíleli tři členové z kapely Deep Purple, kytarista Ritchie Blackmore, hráč na klávesy Jon Lord a bubeník Ian Paice. Český překlad má název *Voják štěstěny*. Píseň vypráví příběh starého muže, který vzpomíná, co všechno během svého vojenského života prožil, přičemž sílu mu dodávala vidina

¹⁴¹ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009. s. 201.

¹⁴² Tamtéž

znovusetkání se svou milovanou ženou. Českou cover verzi otextoval Zdeněk Svěrák a píseň pojmenoval *Šípková Růženka*. Jiří Schelinger interpretuje klasický pohádkový příběh o Šípkové Růžence, avšak text poukazuje na skutečnost, že pohádky jsou určeny dětem, aby mohly klidně spát. Písnička skýtá poselství o tom, že princové neexistují a člověk se musí sám vydat zachránit pobledlou dívku, pokud tak neučiní, bude princezna spát věčně. Příklad písně *Šípková Růženka*: //To se schválně dětem říká,/aby s důvěrou šly spát, klidně spát,/že se dům probouzí a ta kráska procítá,/zatím spí tam dál, spí tam v růžích.//Kdo jí ústa k ústům dá, kdo jí zachrání,/kdo si dívku pobledlou vezme za paní./ Vyjde zítra za ní a nevěř pohádkám,/žádný princ už není, musíš tam jít sám.// Píseň vyšla jako singl v roce 1976 společně se skladbou *Sníh a mráz*.

Píseň *Divné tušení* je o člověku, který je strašpytel a bojí se i nadpřirozených pohádkových postav. Příklad z písničky: //Mám dnes nějaké divné tušení,/že do močálu bludička mě láká./Mám dnes nějaké v nohách brnění,/to bude tím, že asi už se smráká.//Já jsem strašpytel, co když Lucifer na mě tam číhá.// Text vytvořil opět F. R. Čech, hudbu složil bubeník Jiří Stárek. Písnička *Divné tušení* je poslední skladba na hardrockové desce *Hrrr na ně!* z roku 1977. Všechny ostatní písně z toho alba jsou dílem Jiřího Schelingera.

Podobného založení je píseň *Nám se líbí* se stejnojmenné desky. Na hudbě se podílel Jiří Schelinger spolu s bubeníkem Jiřím Stárkem. František Ringo Čech pojal pohádkový námět následujícím způsobem: //Nám se líbí hrabě Drákula,/zoubky bez kazů, idol dívčích snů./Nám se líbí sličný Frankenstein,/patron siláků, král je dobráků./Nám se líbí, líbí Barbucha,/když nám zakvílí v noci do ucha.//Mysleli jsme to žertem, hrůzou se všichni třesem,/mysleli jsme to žertem, už jdou k nám./Drákula, Barbucha a Frankenstein.//

Historický námět zpracovává František Ringo Čech v písni *Kartágo*. Kolem roku 200 př. n. l. probíhaly válečné konflikty mezi Římskou republikou a Kartágem, označované jako punské války. Střety mezi těmito územími proběhly celkem třikrát a Kartágo pokaždé vyšlo z boje jako poražené. Při poslední třetí válce došlo k úplnému zničení Kartága. Slova písně odpovídají příběhu: //Dým, žár plamenů boří pyšné hradby,/k nebi stoupá nářek raněných./Kartágo hoří, nemáš se už kam vrátit domů./Kartágo hoří, kde je tvé město, stíny stromů,/životy vadnou.//Dým, žár plamenů z města zbyly trosky,/moc a sláva tvá jsou už minulostí./Kartágo hoří, nestvůra válka daň vybírá./Kartágo hoří, kde byla tráva sůl a síra,/zem spálená.// Píseň *Kartágo* vyšla na desce *Hrrr na ně!* v roce 1977 a hudbu napsal Jiří Schelinger.

Z alba *Hrrr na ně!* je další skladba pro jejíž námět čerpal F. R. Čech z historie. Zpracovává příběh Lucrezie Borgie, jejíž život byl a je opředen řadou tajemných událostí. Píseň *Lucrezia Borgia* je dílem Jiřího Schelingera a F. R. Čecha. Slova písničky se snaží některé spekulace vyvrátit: //Proč jen Lucrezie tvůj život knihy pomluví./Proč jen historie ublížit dívce

dovolí.//Zná, prý zná zrádnost mužů, tak hrrr na ně,/má, prý má v modrých očích krutost saně,/přisahám, slzy v očích, pozor na ně,/nádherná, falešná však nevěrná.//Chtěl bych Lucrezie na hrob ti tuhle píseň dát,/chtěl bych Lucrezie říct ti že můžeš klidně spát.//

Mladým klukům zajímající se o rychlá auta nebo motocykly mohly být určeny písně právě z tohoto motoristického prostředí. Proto měla Skupina F. R. Čecha ve svém repertoáru například písničku *Formule*, kterou složil Miloš Nop. V roce 1974 byla skladba vydaná jako singl a rok později se píseň objevila na desce *Ovoce z naší zahrádky*. František Ringo Čech napsal tento text: //Jak zaslechnu zvuk motorů vozů závodních,/hned tam běžím já se vyznám ve všech formulích./Pach benzínu dým olejů vozů závodních,/hned tam běžím já se vyznám ve všech formulích.//V tu chvíli okamžik napětí než auta vyletí,/než k cíli vypustí je vlajky mávnutí./Dav šílí, okamžik napětí, to co přijde vzápětí,/stovky koní spoutaných si drama vynutí.//

Podobného založení je písnička *Trambus*. Vyšla roku 1976 na SP desce, na druhé straně se nacházela poučná píseň *Zpověď*. Text vytvořil F. R. Čech a první sloka skladby *Trambus* zní: //Trambus uhání tak pozor dávej,/děvče ohlíží se tak mu mávej,/nemáš Mercedes, však chlap jsi správněj,/pozor tenhle úsek, ten je zrádněj.// Hudbu složil Jiří Schelinger.

Z každodenního života vzešla inspirace vytvořit písničky například o zálibách, jimiž socialistická společnost trávila svůj volný čas. Kromě motoristické či sportovní oblasti lze do tematického okruhu zařadit píseň *Já fotím rád*. Skladba vyšla až v roce 2002 na kompaktním disku *Jsem svítání*, na němž se shromáždily dosud nevydané písně Jiřího Schelingera. Hudbu složil Vladimír Rukavička. Text o zálibě ve fotografování vytvořil Miloslav Procházka a píseň *Já fotím rád* začíná slovy: //Někdo sbírá známky jiný motýly,/někdo hrady zámky navštěvuje rád,/nebo ve svém volném čase jen po starých mincích pase,/mi však nedá jiná vášeň spát.//Já totiž fotím v zimě fotím v létě ba i na jaře,/fotím houby fotím houbaře,/pár snímků krásné dívky, babky s klestím i směrníky na rozcestí,/já fotím, já fotím rád.//

Nebo Skupina Františka Rigo Čecha zařadila do svého repertoáru písně, které přes své **slovní hříčky** nedávaly velký smysl a kapela se mohla se touto formou vyhnout nevhodnému obsahu písní. Například text od Jana Kukly jeho slova k písničce *Malá didaktická píseň* jsou: //Babyka měla doma býka a kromě toho obyčej,/lysého býka nezamyká neb má syrový obličej,/jednou babyka na kobyle si do Vyčova vyjela,/býku byla dlouhá chvíle tak skákal kolem kostela.// Hudbu vytvořil František Polák. Skladba vyšla až roku 2002 na kompaktním disku s názvem *Jsem svítání*, kde se shromáždily dosud nevydané skladby.

Podobného založení obsahující slovní hříčky je písnička *I Love You, Mädchen krásné*. Na písni se podíleli opět Jiří Schelinger s Františkem Ringo Čechem a skladba byla nahrána

v roce 1981. Jedná se rovněž o jeden z posledních singlů vydaných před smrtí Jiřího Schelingera. Text písně je následující: //Mé heart is velmi happy kagda ja smatrju na girls./When ony ladně walking po Strasse mého little town./Kagda ony der Fuss kladou cestou do Arbeit nádvořím./Ich stopping jejich kroky o amour s nimi hovořím.//

7 Závěr

Bakalářská práce popisuje dopady vlády Komunistické strany Československa na vývoj rockové hudby v období takzvané normalizace. Podává informace o systému kontrol státní moci, jakými byly například rekvalifikační zkoušky. Poté ukazuje vliv kontrol a vládních nařízení na vznik jednotlivých hudebních žánrů v období sedmdesátých let. Dále se práce zabývá možnostmi a praxí těchto hudebních směrů. Porovnává, jaké postihy přicházely s porušováním vládních ustanovení v souvislosti s jednotlivými směry. Na druhou stranu také ukazuje, v jaké formě se rocková tvorba mohla vyskytovat na území Československa. Po uvedení informací popisujících situaci a poměry, které panovaly v období sedmdesátých let, lze lépe porozumět tvorbě a životu Jiřího Schelingera. Z textu vyplývá, že Skupina Františka Ringo Čecha, v níž Jiří Schelinger působil, si přála vytvářet čistě rockovou nebo hardrockovou muziku. Z důvodu politických okolností však produkovala spíše repertoár, jenž velkou měrou nespĺňoval jejich požadavky. Skupina F. R. Čecha se řadila mezi hlavní proud, který byl tvořen popovou hudbou. Díky manažerským schopnostem Františka Ringo Čecha a popovým písním v repertoáru dostal Jiří Schelinger značné příležitosti se prosadit či vydat hardrockové album s názvem *Hrrr na ně!*. Od společensko-politické situace se odvíjel i obsah textů vytvářených Skupinou F. R. Čecha. Tematické okruhy neodporovaly režimu a ve srovnání se zahraniční rockovou produkcí nenesly české texty výraz revolty a nepřenášely ani konkrétní textovou informaci. Rozdíly lze spatřit při porovnání cover verzí interpretovaných Jiřím Schelingerem s původní zahraniční tvorbou. Je třeba uvést, že by se v bakalářské práci zmíněné skupiny i Jiří Schelinger zřejmě ubíraly odlišnými hudebními směry, pokud by v Československu v sedmdesátých letech nefungoval systém kontrol státní moci.

8 Soupis pramenů a literatury

Prameny

Internetové prameny:

Oficiální internetové stránky Jiřího Schelinger. Dostupné na [www: <http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/).

Oficiální internetové stránky skupiny Katapult. Dostupné na [www: <http://www.katapult.cz/jak-sly-roky>](http://www.katapult.cz/jak-sly-roky).

Oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www: <http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/).

HRABALÍK, Petr. *1. Československý Beat Festival (1967)*. [cit. 9. října 2013]. Dostupné na [http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/).

HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/).

Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/).

Budovatelská hesla. [cit. 4. 12. 2013] Dostupné na [www: <http://www.budovatel.wz.cz/hesla/>](http://www.budovatel.wz.cz/hesla/).

VACEK, Miroslav. *Československá lidová armáda*. [cit. 10. dubna 2014]. Dostupné na [www: <http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/csla.htm>](http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/csla.htm).

MARJÁNKO, Bedřich. *Období normalizace – společnost zažíva pohřbená*. [cit. 5. prosince 2013]. Dostupné na [www: <http://www.totalita.cz/norm/norm_02.php>](http://www.totalita.cz/norm/norm_02.php).

Video:

Seriál České televize *Bigbít*.

Kdo je kdo – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize. 1997.

Holubí dům [DVD]

Hop – a je tu lidoop. [film na DVD]. Režie Milan Muchna. Praha: Bonton film, 2005.

Články z časopisů:

KOUTSKÝ, Petr. *Nikdy nevyjasněná smrt Jiřího Schelinger: Co zatajila slovenská policie?*. Enigma, 2010, č. 4, s. 63 – 66.

LINDAUR, Vojtěch. *Jiří Schelinger - chuligán s andělskou tváří*. Reflex, 2011, ročník 22, č. 9, str. 62 – 65.

OPEKAR, Aleš. *Bigbitové šlápoty. Obrazy z rockových dějin českých*. Rock & Pop 7, 1996, č. 1–12, vždy na s. 72–73; 8, 1997, č. 1–12, vždy na s. 64–65; IX, 1998, č. 1–12, s. 64–65; X, 1999, č. 1–12, s. 64–65.

OPEKAR, Aleš. *Po stopách bigbitu v českých zemích. Zapomenuté dokumenty o českém rocku*. Muzikus 4, 1994, č. 7–8, s. 52–55, č. 9, s. 38–41, č. 10, s. 21–23.

REJŽEK, Jan. *Jiří Schelinger nemá hlas jako světec*. Melodie, 1975, č. 11, s. 335.

TŮMA, Jaromír. *Nám se líbí hrabě dracula*. Melodie, 1978, č. 11, s. 325- 327.

Diskografie:

Jiří Schelinger

Literatura

BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003.

HEJSEK, Lukáš. *...a pak přišel bigbít*. České Budějovice: Nová forma, 2012.

- CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let (od rekvifikací k "nové vlně se starým obsahem")*. Brno: Host, 1992. 414 s.
- JIROUS, Ivan Martin. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997.
- KORÁL, Petr – ŠPULÁK, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993.
- KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999.
- LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. 305 s.
- LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990.
- OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: Charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989.
- OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě II.: Funkce a hodnotová kritéria rockové hudby*. Opus musicum, 1989.
- OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č.11, s. 525–528, č. 12, s. 567– 571 a 44, 1991, č.1, s. 43–47.
- POLEDŇÁKOVÁ SCHELINGEROVÁ, Jitka. *JIRKA SCHELINGER a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2008.
- ROHÁL, Robert. *Dvojitý život slavných mužů*. Praha: Petrklíč, 2013.
- ROHÁL, Robert. *Slavíci a slavice: Zlatý a Český slavík 1962-2008*. Praha: Daranus, 2008.
- SOCHOR, Ladislav. *Vzhůru do oblak: československé letectvo v letech 1948-1989*. Vyd. 1. Praha: Erika, 2000.
- SVÁTEK, Luboš – JEHNE Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999.
- ŠKÁPIKOVÁ, Jitka – HOUSER, Jiří. *Vzpomínáte? Tak takoví jsme byli: 70. léta*. Praha: XYZ, 2009.

VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010.

VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988.

ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998.

9 Resumé

V úvodu se práce zabývá českou rockovou scénou na konci šedesátých let a nastupující normalizací. Uvádí, jak byl ovlivněn vývoj české rockové hudební scény politickou stranou v Československé republice a rekvalifikačními zkouškami s tím spojenými. Poté práce rozebírá jednotlivé vývojové linie rocku sedmdesátých let. Věnuje se rockové hudbě na vesnických tancovačkách, undergroundu, jazzrockové hudbě, alternativní scéně, čtvrti Hanspaulka a skupině Katapult. Dále popisuje Jazzovou sekci, která pořádala Pražské jazzové dny, jejichž součástí byly Jazzrockové dílny. Následuje zmínka o art rocku, který se v Československu začal rozvíjet o několik let později než jak tomu bylo v zahraničí. V následující části se práce zabývá životem a tvorbou Jiřího Schelingera respektive Skupiny Františka Ringo Čecha. Poslední část práce rozebírá repertoár Jiřího Schelingera zejména z hlediska tematických okruhů textů. Na základě rozsáhlé analýzy je odůvodněn výběr těchto témat. Dále jsou popsány okolnosti vzniku jednotlivých písniček.

10 Summary

The introductory section of the paper deals with Czech rock scene in the late sixties and emerging normalization. It specifies how the development of the Czech rock scene was influenced by the political party in the Czechoslovak Republic and requalification tests associated with it. Further the paper discusses the different trend lines of rock music of the seventies. Particular attention is given to rock music at village dances, underground jazz rock music, alternative scene, Hanspaulka quarter and Catapult band. The paper also describes the Jazz section which organized Prague Jazz Days including jazz rock workshops. This part is followed by a mention of art rock which started to develop in Czechoslovakia a few years later than abroad. The following part of the paper deals with the life and work of Jiří Schelinger and František Ringo Čech Band. The last section discusses the repertory of Jiří Schelinger particularly in terms of topics of lyrics. The choice of these topics is justified based on an extensive analysis. The circumstances of the creation of individual songs are further described.

11 Zusammenfassung

In der Einführung beschäftigt sich die Arbeit mit der tschechischen Rock-Szene am Ende der sechziger Jahre und mit der beginnenden Normalisierung. Sie macht bekannt, wie die Entwicklung der tschechischen Rock-Szene durch politische Partei in der Tschechoslowakei und damit verbundenen Umschulungsprüfungen beeinflusst wurde. Die Arbeit bewertet dann einzelne Rock-Entwicklungslinien der siebziger Jahre. Sie widmet sich der Rockmusik an Dorfveranstaltungen, dem Underground, der Jazzrockmusik, der alternativen Szene, dem Viertel Hanspaulka und der Musikgruppe Katapult. Nachfolgend beschreibt sie eine Jazzgruppe, die die Prager Jazztage organisierte, zu denen auch Jazzrockwerkstätten gehörten. Es folgt die Erwähnung des Art-Rocks, dessen Entwicklung in der Tschechoslowakei einige Jahre später als im Ausland begann. Im nachstehenden Teil beschäftigt sich die Arbeit mit dem Leben und Schaffen von Jiří Schelinger bzw. der Gruppe von František Ringo Čech. Im letzten Teil der Arbeit wird das Repertoire von Jiří Schelinger besonders aus Sicht der Themenkreise von Texten bewertet. Aufgrund der umfangreichen Analyse wird die Auswahl dieser Themen begründet. Dazu werden die Entstehungsumstände von einzelnen Liedern beschrieben.

12 ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lucie Minaříková
Katedra:	Muzikologie
Vedoucí práce:	Mgr. Jan Blüml
Rok obhajoby:	2014
Obor:	Uměnovědná studia
Název práce:	Česká rocková hudba se zaměřením na tvorbu Jiřího Schelingera v kontextu kulturní politiky v období takzvané normalizace.
Název práce v angličtině:	Czech rock music with focus on work of Jiří Schelinger in the context of cultural politics in time so called normalization.
Anotace práce:	Bakalářská práce se zaměřuje na český rock sedmdesátých let 20. století. Popisuje vývojové linie rocku a vliv normalizace v Československé republice. Dále se práce zaměřuje na osobnost Jiřího Schelingera. Popisuje jeho život a dílo. Práce obsahuje analýzu repertoáru Jiřího Schelingera.
Klíčová slova:	Jiří Schelinger, František Ringo Čech, rock, normalizace, Katapult, analýza, téma, námět, LP deska, hard rock, Skupina F. R. Čecha
Anotace v angličtině:	This thesis focuses on the Czech rock of seventies of the 20th century. Describes the lineage of rock and the influence of normalization in Czechoslovakia. The work also focuses on the personality of Jiří Schelinger. It describes his life and work. The paper contains an analysis of the repertoire of Jiří Schelinger.
Klíčová slova v angličtině:	Jiří Schelinger, František Ringo Čech, rock, normalization, Katapult, analysis, theme, subject, long-playing record, hard rock, F. R. Čech Band

Rozsah práce:	70
Jazyk práce:	Český